

Ami véletlennek indult, hagyománnyá kristályosodott: július 6-án Ramsey Actonnal vacsoráznak a születésnapján.

Öt évvel azelőtt Irina Ramsey akkori feleségével, Jude Hartforddal dolgozott együtt egy gyermekkönyvön. Jude vetette fel, hogy járjanak össze. Fittyet hányva a Londonban szokásos, felületes tényleg-összekéne-már-jönnünk-egyszer színjátéknak, amit a végtelenségig el lehet nyújtani anélkül, hogy az ember naptárát valóságos időpontok és helyszínek zűrzavara fenyegetné, Jude láthatóan eltöklelte, hogy összekalapál egy négyes fogatot, és illusztrátorát összeismerteti a férjével, Ramsey-vel. Vagy nem is – ő így mondta: „A férjemmel, Ramsey Actonnal”. Feltűnő volt a szóhasználat. Irina feltételezte, hogy Jude a maga fárasztó feminista módján büszke volt rá, hogy nem vette fel a férje vezetéknévét.

Csak hát a tudatlanoknak mindig nehéz imponálni. Amikor annak idején, 1992-ben a kilátásba helyezett vacsoráról egyezkedett Lawrence-szel, Irina balga módon nem említette meg neki, hogy „Ha hiszed, ha nem, Jude férje *Ramsey Acton*”. Akkor talán Lawrence életében először rávetette volna magát az *Economistos* határidőnaplójára a morgolódás helyett, hogy ha már egyszer szakmai alapon muszáj smúzolnia, akkor legalább egy korai vacsorát ütemezzen be, hogy időben hazaérjen a *New York rendőreire*. Nem lévén tisztában vele, hogy két olyan varázsszót szalaszt el, amelyek felülkerekedhetnek volna Lawrence-nek a társasági eseményekkel szemben táplált sommás ellenérzésein, Irina csak ennyit mondott: „Jude szeretné, ha megismernénk a férjét, valami Raymondot”.

Ám amikor az Irina által javasolt időpontról kiderült, hogy az „valami Raymond” születésnapja, Jude kötötte az ebet a karóhoz, hogy nagyobb társaságban még vígabban lesznek. Miután Ramsey visszatért az agglegényélethez, ahhoz épp elég részletet szivárogtatott ki a házasságáról Irina számára, hogy rekonstruálhassa: pár év elteltével már képtelenek voltak öt percnél tovább beszélgetni egymással. Jude akkor kapva kapott a lehetőségen, hogy megúszhat egy kettesben, mogorván, kukán elköltött vacsorát.

Ami Irina számára érthetetlen volt. Ramsey mindig olyan kelles társaságnak tűnt, az a fura feszélyezettség pedig, amit Irinában mindig keltett, nyilván enyhülne, ha az ember hozzámenne feleségül. Lehet, hogy Jude imádta magával rángatni Ramsey-t, hogy a kollégáit lenyűgözze, ő viszont a maga részéről már korántsem volt annyira lenyűgözve. Ha kettesben maradtak, halálra untatta a férfit.

Ráadásul Jude fárasztó jókedvében volt valami fura, hisztériaszerű beütés, és a nélkül a feltétlen szükséges négyes létszám nélkül nem is szárnyalt volna magasan – óhatatlanul belesüppedt volna a mélyén meghúzódó kétségbeesésbe. Ha valaki csak fél füllel figyelt oda a harsány társalgására, nehezen tudta eldönteni, hogy nevet-e vagy inkább sír. Pedig sokat nevetett, jobbára a saját mondatait is végignevette, a hangja egyre csak vékonyodott, ahogy mind nagyobb iramban hergelte bele magát a vidámságba, holott abban, amit mondott, semmi mulatságos nem volt. Kényszeres, fals nevetés volt ez, inkább az idegek, semmint a humor szülötte, egyfajta álcázóeszköz, és ennélfogva kissé őszintétlen. Mégis szimpatikus volt az a törekvése, hogy nagy bátran valami elviselhető mázzal vonja be azt, ami minden bizonnyal maga lehetett a mélységes boldogtalanság. Lázás öröme Irinát a másik véglet felé taszította – hogy józanul beszéljen, mély, halk hangon, mintha csak azt szemléltetné, hogy a komolyság elviselhető. Így hát, ha Irinát néhanapján taszította is Jude modora, az asszony jelenlétében legalább kedvelte önmagát.

Irinában mindaddig nem is tudatosult Jude férjének a neve. Ettől függetlenül azon az első születésnapon, amikor Jude az oldalán vitorlázó Ramsey-vel berobbant a Savoy Grillbe – ahhoz már eléggé benne jártak egy olyan házasságban, amely valójában csupán egy jó szándékú

fatális tévedés volt, hogy az asszony csak a látszat kedvéért szorongassa a férfi kezét –, és Irina a magas férfi szürkéskék szemébe nézett, összerándult, mintha finoman áram alatt lévő vezetékkel értek volna hozzá, amit ő utóbb vizuális felismerésként, később – jóval később – pedig egy másfajta felismerésként értelmezett.

Lawrence Trainer nem játszotta meg magát. Hiába fogadta el egy tekintélyes londoni kutatóközpont kutatói ösztöndíját, ő azért Texasban nevelkedett, és ízig-vérig amerikai is maradt. Ő úgy mondta: „ellentmondás”, nem pedig úgy, hogy „*ell*entmondás”, és még véletlenül sem hagyta ki az *r* hangot abból, hogy „*terv*”. Úgyhogy nem rohant csavartmintás fehér szvettert venni, és a helyi krikettklubba sem lépett be. Viszont az apja golfoktató volt, és megörökölte tőle a sport iránti érdeklődést. Kulturálisan kíváncsi természet volt, az embergyűlölő jellemvonása ellenére is, amely berzenkedett az ellen, hogy idegenekkel vacsorázzon, amikor a Channel 4-on amerikai zsarusorozatok ismétléseit is nézheti.

Így hát a pár Londonba való áttelepülése után nem sokkal Lawrence a snooker bűvöletébe került. Miközben Irina úgy vélekedett, hogy ez a brit időtöltés a pool egy okkult variációja, Lawrence fáradtságot nem kímélve igyekezett a tudomására hozni, hogy az *sokkal* nehezebb, *sokkal* elegánsabb, mint a jó öreg, tömzsi nyolcgolyós. A maga hatszor tizenkét lábnyi méretével a snookerasztal mellett egy amerikai biliárdasztal úgy fest, mint holmi gyermekjáték. Nem csupán ügyességi játék ez, hanem a bonyolult megfontolásoké is, megkívánja a nagymesterektől, hogy akár tucatnyi lökéssel is előre gondolkozzanak, és olyan kifinomult térbeli és geometriai érzéket fejlesszenek ki, amelyet bármely matematikus megirigyelhetne.

Irina nem lohasztotta le Lawrence lelkesedését a BBC-n sugárzott snookertornák iránt, hiszen a játéknak pihentető volt a légköre. A golyók üveghangú koccanásai és az udvarias taps civilizált tenyércsatogása messze megnyugtatóbb volt a zsarusorozatok lövöldözéseinél meg szirénázásainál. A kommentátorok épp csak hogy nem suttozva beszéltek a maguk lágy, helyi akcentusában. Szemléletes, habár nem

kifejezetten trágár szókincset használtak: *a golyók között, hosszú lökés, lyukba teszi, mélyen eldugja, a fekete meglökhető*. Noha gyakorlatilag a munkásosztály játéka volt, a snooker mégis inkább az arisztokráciára jellemző illedelmesség és finom modor szellemében zajlott. A játékosok mellényt és csokornyakkendőt viseltek. Sohasem káromkodtak; az ingerültség megnyilvánulásai nem egyszerűen rosszálló tekinteteket váltottak ki, hanem akár pontlevonásba is kerülhettek az illetőnek. A futball- vagy akár – az egykor a sznobok erődítményének számító, ám az utóbbi időkben a roncsderbi szintjére süllyedt – teniszhuligánokból álló közönségével ellentétben, a snooker nézői játék közben síri csöndben maradtak. A szurkolók hólyagja állta a strapát, hiszen ha valaki akár csak lábujjhegyen is ki akart osonni a klotyóra, azt azonnal nyilvános megrovásában részesítette a bíró, ez a kevés szavú, makulátlanul tiszta, rövid fehér kesztyűt viselő, zord alak.

Mi több, egy olyan szigeten, amelynek partjait az Államok felől érkező kulturális visszahullámok ostromolták, a snooker továbbra is mélységesen brit maradt. Az Egyesült Királyság késő esti tévéműsorain talán orrba-szájba a *Seinfeld* ismétlése ment, a mozikban talán a *Szigorúan bizalmas* tarolt, a helyi zsargon talán megfertőződött – a *fickó* meg a *pali* átadta a helyét a *pasinak* –, de egy közvetítési naphól a BBC még mindig egy olyan sportnak szentelt akár tizenkét órát is, amelyet az amerikaiak többsége a szöcskejárástól sem tudna megkülönböztetni.

Egy szó, mint száz, a snooker kellemes háttérül szolgált, miközben Irina egy-egy új gyermekkönyv képes forgatókönyvét vázolta fel vagy éppen a nappali függönyét szegte be. Miután Lawrence türelmes gyámkodása révén már egyfajta ködös fogalmat is alkotott a játékról, időnként fel-felpillantott, hogy egyik-másik *frame*-be – játszába – be-
lenézzen. Már egy évvel azelőtt, hogy Jude egyáltalán szóba hozta a férjét, Irina képernyőre tapadó tekintete megakadt egy bizonyos alakon. Ha belegondolt volna – mint ahogy nem –, rájön, hogy sosem látta őt címet nyerni. Az arca mégis mintha újra és újra felbukkant volna az utóbbi időben közvetített tornák utolsó köreiben. Idősebb volt, mint a játékosok túlnyomó többsége, akik a húszas éveikben jártak; néhány szigorú vonás a hosszú, szép metszésű arcon csakis arról árulkodhatott, hogy elmúlt negyven. Fegyelmezett testtartása még egy olyan sport

esetében is feltűnt, amely ekkora hangsúlyt fektet az etiketre; jó kiállítású volt. Mivel a snooker feddhetetlensége bizonyos mértékig pusztán külsőség (Lawrence biztosította őt afelől, hogy az asztaltól távol ezek az úriemberek nem az Earl Grey és az uborkás szendvics felé húznak), sok játékos pocakot eresztett, fizimiskájuk harmincéves korukra kiéltté és elgyötörtté vált. A fortélyosságot igénylő játékban karuk gyakran puhány lett, combjuk megereszkedett. Ez a figura viszont vékony volt, a válla hegyes, a csípője keskeny. Mindig klasszikusan kikeményített fehér inget, fekete csokornyakkendőt és jellegzetes, gyöngyházzsínű mellényt viselt – talán ez volt a kedvence, melyet bonyolult mintázatban fehér selyemszállal szőttek át, leheletfinom kidolgozása az ő saját illusztrációinak egyik-másik gondos színkitöltésére emlékeztetett.

Amikor a Savoy Grillben bemutatták őket egymásnak, Irina nem ismerte fel a tévében látott Ramsey-t. Nem a megszokott környezetében volt. Lawrence viszont, aki briliáns módon kezelte a nevet, az arcokat, a dátumokat és a statisztikai adatokat, egykettőre véget vetett Irina gyötörő nyugtalanságának, hogy miért is tűnik számára olyan ismerősnek Jude férje. („Ezt miért nem *mondtad?*” – kiáltotta. Ritkaságszámba ment, hogy Lawrence Trainer alázatos legyen.) Az, hogy *Ramsey Acton*, azon nyomban egy egész fájl hívott elő arról az emberről, aki kétségtávol a játék egyik ikonja volt, még ha az előző generációból maradt is itt. Snookerberkekben az amerikai kosárlabdából kölcsönzött „Csontnélküli” névvel illették annak elismeréseképpen, hogy Ramsey képes volt olyan tisztán eltenni a célgolyókat, hogy azok hozzá sem értek a lyuk falához. Játékát a gyorsaság és a folyamatosság jellemezte; impulzív játékos volt. Huszonöt évi profi játékoskodás után arról volt híres – ha ilyesmiről híres lehet valaki –, hogy *nem* nyert világbajnokságot, pedig öt bajnoki döntőben is részt vett. (1997-ben már harminc évnél és hat döntőnél tartott – de bajnokságot még mindig nem nyert.) Lawrence pillanatok alatt közelebb húzódott a székével Ramsey-hez, és olyan mámoros dialógusba merültek, amely nem tűrt semmiféle betolakodást.

Irina az alapokat már elsajátította: szóval, felváltva teszünk el egy pirosat és egy színeset. Az eltett pirosak a lyukban maradnak; az eltett színesek visszakerülnek a helyükre. Miután a pirosak elfogytak,

meghatározott sorrendben a színeseket lökjük a lyukakba. Nem is olyan nehéz. De ha abban kissé mindig bizonytalan volt is, hogy vajon a barna vagy a zöld következik-e előbb, valószínűtlen volt, hogy egy profival bonyolódjék kimerítő elmélkedésbe a dologról. Lawrence viszont, vele ellentétben, a játék legobskúrusabb szabályait is elsajátította. Így hát, amikor éppen valami hírhedt „másodjára elrakott feketét” ecsetelt ékesszólóan, a Csontnélküli maga adományozott becenevet Lawrence-nek: „Széldzsekis”. A szó szerint divatjamúlt viharkabátost, de a briteknél átvitt értelemben *kockafejűt* is jelentő *széldzsekis* a mozdonylesők, a géplesők és az összes olyan ember rövid megnevezése volt, akik a nemzetközileg legjobb tíz dartsjátékos nevét memorizálják ahelyett, hogy élnének. Mégis egyértelmű volt, hogy a finoman pejoratív jelzőt szeretettel aggatták rá. Lawrence legnagyobb meglepődésére rajta is ragadt.

Irina úgy érezte, kirekesztették. Lawrence valóban hajlamos volt rá, hogy az előtérbe tolakodjon. Irina talán visszahúzódónak vagy hallgagnak, sötétebb pillanataiban pedig félénknak jellemezte volna önmagát. Mindenesetre nem szeretett harcolni azért, hogy meghallgassák.

Amikor aznap este Irina elkapta a barátnője pillantását, Jude éppen olyan mozdulattal forgatta az ég felé a szemét, ami egy picikével csúnyábbat jelentett, mint az, hogy *a fiúk már csak ilyenek*. Jude még újságíróként ismerte meg a férjét, amikor a 80-as években a *Hello!* egy istenítő cikk megírásával bízta meg. Akkoriban Ramsey még kisebbfajta sztár volt, akinek a képét kitűzték a falra; az interjú közben aztán jól beszívtak és összelemeledtek. Jude számára azonban az, ami talán a snooker iránti halvány érdeklődésként indult, időközben szemlátómást a snooker iránti teljes érdektelenségbe, majd nyílt ellenségességbe fordult át. Abból kiindulva, hogy mekkora feneket kerített a dolognak, miszerint Irinának muszáj megismerkednie *Ramsey Actonnal*, csak azért, hogy aztán ilyen bosszúsnak mutatkozzék, Jude nyilván rendszeresen magával cipelte a férjét, és letámasztotta a rajongó Lawrence-félék mellé, hogy így vasalja be, ami járt neki cserébe a pénzéért, vagy akármilyen is az.

Lawrence mindenestül megfeledkezett az asszonyról, akit mások előtt a „feleségének” nevezett, ám arra sohasem vette a fáradságot, hogy

el is vegye; Ramsey ennél jobb neveltetésben részesült. Irina felé fordulván Ramsey aznap estére határozottan berekesztett minden további, snookeres tárgyú beszélgetést. Jude legújabb gyermekkönyvéhez készített illusztrációit dicsérte lelkendezve: „Szívem, eszméletlenek azok a képek. Tökre lenyűgöztek”. Bársonyos hangja miatt különösen nehéz volt hozzászólni vaskos dél-londoni akcentusához. Ramsey mentegetőzött a csapnivaló halkrém miatt, noszogatta Irinát, hogy igyon még egy kis bort, mert az ő születésnapján nem szükséges viselkednie, és aggodalmaskodott, amiért nem kívánja a desszertet. Szavai a *t* hangoknál teli voltak apró kihagyásokkal, mint valami hibás digitális felvétel. Olyan tekintettel nézett Irinára, és csak Irinára, amilyenben annak már jó régóta nem volt része, és ettől őszintén elbátortalanodott, mi több, zavarba jött; saját pillantását lesütve folytonosan a tányérjára meredt. Kicsit sok volt ez neki elsőre, nem olyan szemtelenség, amit ki tudott volna tapintani, de azért mégis szemtelenség. A hétköznapi cseverészség viszont pocskékul ment Ramsey-nek; valahányszor az aszszony a demokratikus konvenciót vagy John Majort hozta fel, a férfi azon nyomban elhallgatott.

Ramsey szó nélkül kifizette a cechet. A bornak, amiből jó sok fogyott, borsos volt az ára. De hát a snookerjátékosok egy vagyont kerestek, Irina pedig úgy döntött, hogy ő bizony nem fogja kínosan érezni magát.

Azon az első születésnapon, ahogy Irina visszaemlékezett, a negyvenkettediken, a férfi tökéletesen kedvesnek látszott meg minden, mégis megkönnyebbült, amikor az este véget ért.

Irina újabb gyermekkönyvön dolgozott együtt Jude-dal; az első kötet nyílt manipulatív jellege – à la *Imádok takarítani!* – legalább annyira vonzotta a szülőket, mint amennyire taszította a gyerekeket, ami garantálta, hogy jól fogjon. Így hát hamarosan bevetté vált a négyes fogat, és évente többször is – a londoni viszonyokhoz képest gyakran – megismételték. Lawrence életében először kivétel nélkül mindig kész volt ezekre az összejövelekre, Ramsey-t már a kezdetektől fogva ki-sajátította magának, és brit kollégái előtt élvezettel dicsekedett a vele

való ismerettséggel. Irina mostanra egy hajszálnyival otthonosabban mozgott a sportágban, ám Lawrence enciklopédikus tudásával nem tudta volna felvenni a versenyt, úgyhogy meg sem próbálta. Hallgatólagosan megegyeztek abban, hogy Jude Irina barátja, Ramsey meg Lawrence-é, habár Irina azért azon eltűnődött, hogy nem ő húzta-e a rövidebbet. Jude kissé idegesítő volt.

A vacsora, amely duhaj négyes fogatuk második évét megnyitotta, ismét csak Ramsey születésnapjára esett. A világias nyugati emberek nem kapják készen a szertartásokat. Számukra már zsinórban két egymást követő születésnap is elég ahhoz, hogy szabályos gyakorlattá váljék.

Tisztában lévén vele, hogy a saját születésnapján mindig Ramsey állja a számlát, a negyedik júliuson, 1995-ben Irina ragaszkodott hozzá, hogy ő lássa vendégül a társaságot. Kísérletező hangulatában saját szusi-szasimi tálakat készített, amelyekről azt vette észre, hogy Ramsey gyengéi. A háromfalatnyi tonhalból és egy cakkos szélű műfű lapból álló méregrága éttermi adagokkal ellentétben az ő borough-i ebédlőasztalukon a kézzel készült tekercekkel meg norimakival roskadásig megrakott tálaktól a tényérok már el sem fértek. Úgy képzelte volna, hogy olyasvalaki számára, mint Ramsey, mindennapos, hogy körülünnepeljék, és már előre aggódott, hogy tétova behatolása a japán konyhaművészet felségvizeire nem fog tudni versenyre kelni azzal a rafinált kosztal, amihez a férfi hozzászokott. Ehelyett az történt, hogy a férfi annyira elérzékenyült az igyekezetétől, hogy egész este alig tudott megszólalni. Az ember azt hihette volna, hogy még soha, senki nem készített neki vacsorát. Mélységes zavarban volt amiatt, hogy Irina zavarba jött attól, hogy őt zavarba hozta, ami csak tetézte azt a fájdalmas ügyefogyottságot, ami mostanra az egymással való kevés közvetlen érintkezésüket jellemezte, és arra készítette Irinát, hogy hálát adjon a másik kettő lármásan előadott ütköző szerepéért.

Na, és ott volt a tavalyi év. Ő és Jude éktelenül összevesztek, és nem álltak többé szóba egymással; Jude meg Ramsey is éktelenül összevesztek, és nem voltak többé házasok. Habár hét év nem valami sok egy házasság esetében, de azért ennyi is elképesztő számú estét jelentett kettejük számára ugyanabban a szobában, és nyilván csak

azért tudtak ilyen hosszú ideig együtt maradni, mert Ramsey az év nagyobbik részében úton volt. Ha Irinán múlik, ezen a ponton talán hagyta volna kimúlni a Ramsey Actonnal való rapszodikus barátságukat. Semmi közös nem volt benne a férfival, ráadásul kényelmetlenül érezte magát vele.

Lawrence viszont eltökélte, hogy ezt a másodrendű hírességet kiementi azoknak az embereknek a nyomasztó tömegéből – a negyvenes éveinkre néha döbbenetesen népszerűvé válik ez a tömeg –, akikkel egykor barátok voltak, de akikkel időközben, gyakran minden ésszerű magyarázat nélkül, megszakadt a kapcsolata. Meglehető, a ranglistán visszacsúszott, de Ramsey akkor is egyike volt „a játék óriásainak”. Ráadásul, mondta Lawrence, „van tartása a palinak”.

Irina szégyenlős lévén Lawrence-t székálta, hogy hívja fel Ramsey-t, és azt javasolta neki, szórmentén invitálja át magukhoz; eléggé szerencsétlen dolog lett volna valakit felhívni és arra kérni, hogy vigye el őket vacsorázni a saját születésnapján. Így is arra számított, hogy Ramsey majd visszautasítja a házi kosztot, ha nem az egész indítványt. Hármasban mindenütt féloldalasan érezné magát.

Nem volt olyan szerencséje. Lawrence azzal jött vissza a telefontól, hogy Ramsey kapva kapott az alkalmon, hogy átjöhet vacsorázni, majd hozzátette: – Magányos a hangja.

– Ugye, nem egy újabb szusilakomára számít? – kérdezte rosszat sejtve Irina. – Nem szeretnék garaszkodónak tűnni, amikor ő már annyi számlát kifizetett. És a tavalyi év jó buli volt. De rengeteg munkámba került, és nem szeretném ismételni magam. – Irina büszke, szenvedélyes szakács volt, és a viláért sem vásárolt volna műanyag zacskóba csomagolt, előmosott bébisalátát.

– Dehogyan, rimánkodott, hogy ne csinálj akkora felhajtást. Meg aztán rám is gondolj – mondta Lawrence, akire a mosogató jutott. – Tavaly úgy nézett ki a konyha, mint Hiroshima.

Az étel ennél fogva – Irina felfogása szerint – igencsak hétköznapi lett: egy jellegtelen vadszeletet kockázott siitake gombával és borókabogyóval készült vörösbormártásba, ami régi húséges darabnak számított. De Ramsey most is ugyanúgy áradozott. Ezúttal azonban Irina azon töprengett, vajon tényleg a menü hódította-e meg a vendégeket.

Talán, hogy némi új színt vigyen egy olyan fogásba, amit már ezerszer elkészített, a férfi érkezése előtt előráncigált egy ujjatlan ruhát, amelyet már évek óta nem viselt. A darab szinte magától értetődően csusszant a gardrób hátuljába, ugyanis – amint ismét csak felfedezte – a pántja egy csöppet hosszú volt, és folyton lefittyedt a válláról. A latexszel írezett puha, halványkék pamutszövet simán feszült a csípőjére; a szegele elég magasan volt ahhoz, hogy a combjain le kelljen rángatnia, valahányszor asztalhoz ült. Fogalma sem volt róla, mi ütött belé, hogy ilyen kihívó szerelésben parádézik egy frissen elvált férfi előtt. Mindenesetre Ramsey nem a vadhúst bámulta egész álló este, az egyszer biztos.

Hála az égnek, Lawrence ezt mintha észre sem vette volna. Azt viszont igen, hogy Ramsey-nek nem akarózik hazamenni. Lawrence társasági étvágya még a snookerikonok esetében is véges volt, Ramsey pedig hajnali kettőre már jócskán megülte a gyomrát. Lawrence nyomatékosan leszedte a tányérok, és a folyosó túlfelén zajosan elmosta őket. Miközben a konyhából rosszalló edénycsörömpölés hallatszott be, Irina Ramsey-vel való társalgása megfeneklett, és az asszony pánikszerűen kutatott valami beszédtema után. Az tuti, hogy Ramsey visszaélt a vendégszeretetükkel, mégis azt kívánta, bárcsak Lawrence ne csinálná ezt az edényekkel! Valahányszor nekik a nappaliban mégiscsak sikerült elkapniuk a beszélgetés fonalát, Lawrence valamivel mindig félbeszakította a társagást: besietett, hogy letörölje az asztalt vagy felkaparja a megolvadt gyertyaviaszt, de közben egyszer sem nézett Ramsey szemébe. Vendéglátója gorombaságára rá sem hederítve Ramsey újratöltötte a borospoharait. Csak három után szedte a sátorfáját, akkor is szemlátomást kelleetlenül.

Így hát a trió az egész tavalyi évben nem jött össze még egyszer, mintha Irinának és Lawrence-nek ennyi idő kellett volna ahhoz, hogy magukhoz térjenek. Pedig Lawrence nem neheztelt, egyetértett Irinával abban, hogy Ramsey társaságbeli jártassága ugyanannyi kívánnivalót hagy maga után, mint amennyire elégans a snookerjátéka. Ráadásul Lawrence elmaradt alvását bőségesen kárpótolták a következő szezon egészére szóló tiszteletjegyek.

Ismét eljött a július. Ez az év azonban más volt, mint a többi.

Lawrence pár napja odacsörgött Szarajevóból, hogy Ramsey közelgő születésnapjára emlékeztesse az asszonyt.

– Ó – mondta Irina. – Igaz is. Megfeledkeztem róla.

Aztán szemrehányást tett magának. Dehogyan feledkezett meg róla, és ostobaság volt úgy tennie. Lawrence-szel szemben az igazság legparányibb megkurtítása is az elszigeteltség, a szomorúság, a távolság, sőt, a félelem érzését keltette benne. Inkább kapják hazugságon, mint hogy megússza szárazon, és így azzal az iszonyattal éljen együtt, hogy az ilyesmi lehetséges.

– Felveszed vele a kapcsolatot? – kérdezte a férfi.

Irina azóta rágódott ezen, amióta megtudta, hogy Lawrence egy „nemzetépítésről” szóló konferencián lesz Boszniában, ahonnan csak július 7-én este fog hazatérni.

– Nem is tudom – mondta. – Ti vagytok országos barátok Ramseyvel.

– Ó, szerintem téged is kedvel. – Ám Lawrence hanghordozása megfontoltságot, sőt némi tartózkodást közvetített, mintha azt mondaná: „Szerintem épp eléggé kedvel téged”.

– De olyan furcsa. Fogalmam sincs, miről beszélgessek vele.

– Mondjuk arról, hogy fontolgatják a csokornyakkendő-szabály eltörlését. De tényleg, Irina, fel kéne hívnod, ha másért nem, hogy kimentsd magad. Hány éve is...

– Öt – közölte az asszony morózusan. Már utánaszámolt.

– Ha ráhagyod, meg fog sértődni. Mielőtt eljöttem, hagytam neki egy rövid üzenetet a mobilja hangpostáján, hogy elnézést kérjek, amiért idén Szarajevóban leszek. De az is kiszaladt a számon, hogy te viszont ott leszel Londonban. Ha ennyire ki akarsz maradni belőle, még mindig felhívhatom innen azzal, hogy az utolsó pillanatban meggondoltad magad és velem jöttél. Tudod, isten éltesen, de micsoda pech, éppen nem vagyunk otthon.

– Ne csináld. Utálok pity ügyekben hazudni. – Irinát nyugtalanította a burkolt utalás, hogy komoly ügyekben viszont semmi kifogása a hazugságok ellen, de kínos lett volna tovább magyarázkodni. – Majd felhívom.

De nem hívta. Felhívta viszont Betsy Philpotot, aki Irina és Jude közös munkájának szerkesztője volt a Random House-nál, és így valamelyest Ramsey-t is ismerte. Miután már évek óta nem dolgoztak együtt, Betsy és Irina kollégákból bizalmas barátokká vedlettek.

– Mondd, hogy hatodikán szabadok vagytok Leóval.

– Hatodikán nem vagyunk szabadok – mondta Betsy, aki sohasem kertelt.

– A francba.

– Miért érdekes ez?

– Ó, hát Ramsey születésnapja lesz, és ilyenkor össze szoktunk jönni. Csakhogy most itt ez a Jude-história, Lawrence meg Szarajevóban van. Úgyhogy csak én maradtam.

– És?

– Tudom, hogy ez hiúságnak hangzik, és lehet, hogy csak az én fejemben létezik. De azon tűnődöm, hogy Ramsey nem... hogy nincs-e egy kicsit belém esve. – Ezt fennhangon még sohasem mondta ki.

– Nekem nem úgy tűnik, mintha nagy szoknyavadász lenne. Szerintem nem az a fajta, akit ne tudnál kezelni. De ha nem akarsz, akkor ne tedd.

Betsy számára, aki szintén amerikai volt, mindig minden egyszerű volt. Sőt, volt abban valami furcsa brutalitás, ahogy hűvösen, közölvonalzóval közelített az olyan körökhöz, amelyek négyyszögletesével mások nem boldogultak. Amikor Jude és Irina összezördültek, ő egy kegyetlen kis vállrándítással intézte el az egészet. – Amennyire meg tudom ítélni, amúgy sem nagyon kedvelted őt. Tedd magad túl rajta.

Irina nem volt büszke arra, ahogy ezt a dilemmát „kezelte”, magyarárn nem kezelte sehogy sem. A július 6-áig tartó visszaszámlálás alatt minden reggel megígérte magának, hogy délután felhívja Ramsey-t, délután meg azt, hogy majd este felhívja. Csakhogy az illendőség még az éjszakai baglyokra is érvényes, és amikor már este tizenegy is elmúlt, fejcsóválva megnézte az óráját, és elhatározta, hogy másnap reggel első dolga lesz telefonálni. De az is lehet, hogy sokáig alszik, tűnődött felkelés után, így hát kezdődött előlről a körforgás. Hatodika szombattra esett, és az előtte lévő pénteken Irina azzal a ténnyel szembesült, hogy egyetlen nappal előre szólni oly nyilvánvalóan magában hordja a koc-

kázatot, hogy nem fog ráérni, hogy az utolsó pillanatban telefonálni még otrombább dolognak tűnhet, mint mindenestül megfélekezni az alkalomról. Nos, így legalább nem kell majd egymagában állnia a sarat Ramsey Actonnal szemben. A megkönnyebbülés hullámát vékonyan csörgedező szomorúság követte.

Már csaknem éjfélre járt, amikor pénteken megszólalt a telefon. Ezen a kései órán annyira biztos volt benne, hogy Lawrence az, hogy így szólt bele a kagylóba: – *Zdravstvuj, milij!*

Csend. Nem jött válaszul, hogy *Zdravstvuj, ljubov moja!* Nem Lawrence volt az.

– ...Elnézést – mondta a kínos hallgatás után egy testetlen, meghatározhatatlan brit akcentus. – Én Irina McGovernnel szerettem volna beszélni.

– Nem, *én* kérek elnézést – felelte az asszony. – Irina vagyok. Csak azt hittem, Lawrence az.

– Jól löki a rizsát... mi volt ez, orosz?

– Hát, Lawrence orosz tudása botrányos, de azért épp eleget tud... Moszkvában sosem boldogulna, de itthon szoktuk használni, tudja, amolyan bizalmas nyelvként... Kedveskedésre – mondta tovább a semmibe. – Vagy egy kicsit viccelődni.

– Az tök jó. – A férfi még mindig nem fedte fel kilétét. Most már túl kínos lett volna tőle megkérdezni, hogy kicsoda.

– Lawrence-szel úgy ismerkedtem meg, hogy New Yorkban én voltam az orosz tanára – locsogott tovább Irina, hogy húzza az időt. – Épp a Columbián írta a doktori disszertációját az atomsorompó-egyezményről. Akkoriban ez azt jelentette, hogy valamennyit kellett gagyogni oroszul. Manapság már inkább koreaiul kell... Csakhogy Lawrence-nek egyáltalán nincs nyelvérzéke. Ő volt életem legrosszabb tanítványa. – Blablaba. *Ki* ez? Persze volt egy elmélete.

Halk kuncogás.

– Ez is tök jó... Nemtom, miért.

– *Szóval* – lendült támadásba Irina azzal a feltett szándékkal, hogy felfedi a hívó kilétét. – *Kicsoda* maga?

– Az attól függ, ugye. Hogy a holnap estéje szabad-e.

– Már miért ne lenne szabad? – kockáztatott az asszony. – Születésnapod lesz.

Újabb kuncogás.

– Nem voltál benne biztos, hogy én vagyok az, igaz? Egészen mostanáig.

– Miért lettem volna? Szerintem... ez furá... de szerintem ennyi év után még egyszer sem beszéltem veled telefonon.

– Nem – mondta a férfi elcsodálkozva. – Alighanem így van.

– Mindig Jude révén intéztem a társasági dolgainkat, nem igaz? Miután meg ti szétmentetek, Lawrence révén.

Semmi. Ramsey telefonos beszédstílusa szinkópás ritmusú volt, így amikor Irina újra nekidurálta magát, mindketten egyszerre beszéltek. Erre mindketten elhallgattak. Aztán megszólalt az asszony:

– Mit mondtál? – ugyanabban a pillanatban, amikor a férfi így szól: – Tessék? – Most őszintén, ha egy mezei telefonbeszélgetés ilyen nyögvenyelős, akkor mihez kezdenek majd vacsora közben?

– A telefonban nem vagyok hozzászokva a hangodhoz – mondta Irina. – Úgy hangzik, mintha az Északi-sarkról hívnál. Ráadásul mintha olyan gyerkőcöknek való szerkentyűt használnál, amit papírpoharakból meg sárkányeregető zsinégből eszkábálnak össze. Időnként borzasztóan halk vagy.

– A te hangod viszont gyönyörű – felelte a férfi. – Olyan mély. Főleg, amikor oroszul beszélsz. Miért nem mondasz valamit? Oroszul. Amihez kedved van. Mindegy, mit jelent.

Nyilván elhadarhatott volna akármilyen ezeréves mondatot, elvégre kétnyelvűként nőtt fel. Csakhogy az unszolás hangvétele elbizonytalanította, azokat a sextelefonokat juttatta eszébe, amelyek percenként egy fontba kerülnek – és amiket Lawrence *rejsz-fón*nak hív.

– *Kogda mi sz vami razgovarivajem, mnye kazsetszja sto ja golaja* – mondta, és szabad kezével eltakarta a mellét. Szerencsére ma már senki sem tanul oroszul.

– Ez mit jelent?

– Azt mondtad, mindegy.

– Azért mondd csak el.

– Azt kérdeztem, mit tervezel holnap estére.

– Mm. Érzem, hogy nevensz.

De mi legyen a holnap estével? Hívja meg magához, hiszen szereti a főztjét? A kilátástól, hogy egyedül lesz a lakásban Ramsey Actonnal, rájött a hisztéria.

– Szeretnéd – ajánlotta nyomorultul –, ha én főznék neked vacsorát?

Mire a férfi: – Ez baromira rendes tőled, kutyuli. – A fura kis becéző szó – amellyel életében eddig csak egyszer találkozott, amikor egy olyan szerzővel dolgozott együtt, aki a messzi északon lévő Newcastle-ből származott – valahogy még gyengédebben hangzott attól, hogy olyan különös volt. – De én jobb szeretnék elvinni valahová.

Irina annyira megkönnyebbült, hogy lerogyott a fotelbe. Közben megrántotta a zsinórt, és a telefon egy csattanással a padlóra zuhant.

– Mi ez a zenebona?

– Leejtetem a telefont.

A férfi felnevetett, ezúttal teli szájjal, öblösen, és ettől a hangtól akadozó telefonbeszélgetésük során először lazult el.

– Ez azt jelenti, hogy igen, vagy azt, hogy nem?

– Azt jelenti, hogy ügyetlen vagyok.

– Még sose láttalak ügyetlenkedni.

– Akkor nem sokszor láttál.

– Nem láttalak eleget.

Ezúttal Irinán volt a sor, hogy elhallgasson.

– Kerek egy éve – folytatta a férfi.

– Attól tartok, Lawrence nem tud velünk tartani. – Ramsey tudta ezt, de az asszony szükségét érezte, hogy Lawrence nevét is belerángassa a beszélgetésbe.

– Halasszuk el inkább, hogy Lawrence is eljöhessen?

Egérutat kínált az asszonynak, le kellene csapnia rá.

– Az úgy nem lesz olyan ünnepélyes.

– Reméltem, hogy így fogod gondolni. Nyolckor beugrom érted.

A többiek jobbra úgy tekintenek a párokra, ahogy beléjük botlanak: együtt vannak vagy – egy bizonyos pont után – nincsenek együtt.

Legperzselőbb korszakában az ember szerelmi élete pusztán némi bizsergést vált ki a többiekből, az Irinához meg Lawrence-hez hasonlóan megállapodott párok túltárgyalt természete meg egyenesen halálra untatja őket. A szerelmi rombolás a nézőközönségnek legfeljebb olcsó együttérzésre vagy kárörömrre ad alkalmat. A szerelmi önkívület még annál is rosszabb. Friss szerelmesként az ember arra számít, hogy irigységet vagy bámulatot kelt, pedig sokkal inkább valószínű, hogy a többiek türelmetlenségükben ujjakkal az asztalon dobolva arra várnak majd, hogy mikor leszel már túl rajta. Az embereknek persze megvan a véleményük arról, hogy egymáshoz illeltek-e vagy esetleg veszekedősek vagytok; a barátok pedig – azaz a pár barátai – egyikőtöket csaknem mindig jobban kedvelik. Csakhogy ezek olcsó vélemények. Semmibe sem kerül kirtartani mellettük vagy akár megváltoztatni őket.

Barátaik némelyike az Irina–Lawrence tandemet ténykérdésként kezelte, akárcsak Franciaország létezését. Mások próbaköként tekintettek a párra, annak bizonyítékaként, hogy a boldogság lehetséges; ez terhes szerep volt. Irinának volt egy-két munkatársa, akik csak futólag ismerték Lawrence-t, és atyáskodónak vagy éppenséggel házsártosnak tartották; ezek a barátsággal együtt járó sápként, ügyviteli költségként fogták fel Lawrence-t. Irinát azonban ez vagy ezért, vagy azért, de nem érdekelte.

Miután a szerelem nem egykönnyen és nem is túl korán talált rá, Irina tényként fogadta el, hogy az emberiség ügyéhez való bármilyen esetleges apró hozzájárulásának édeskevés köze lesz az udvarlás terén elért valamiféle példa nélküli teljesítményhez. A gyermekkönyv-illusztrátor és a kutatóintézeti tudományos pali békés, kedélyes egyesüléséről soha senki nem állítaná, hogy hajókat bocsátott volna vízre vagy nemzeteket osztott volna ketté. Nincs az a modern kori Shakespeare, aki ékesszólását arra a szokványos boldogságra – ha létezik egyáltalán ilyesmi – fecsérelné, amely a 90-es években egy szerény borough-i lakásban párolódott.

Irina mindettől függetlenül csodának tekintette Lawrence-szel való kapcsolatát. A férfi odaadó, szórakoztató, intelligens volt, és szerette őt. Irina füttyült a feministák erősködésére, hogy nincs szüksége férfin, neki igenis szüksége volt rá, jobban, mint bármi másra a világon.

Amikor Lawrence oda volt, a lakás mintha visszhangossá vált volna. Egyszeriben nem értette, mit is keres itt, sem általános értelemben, hogy miért él, sem konkrét értelemben, a London-hídtól délre fekvő, György korabeli téren. Számptalan magányos estén késő éjszakáig dolgozhatott volna a stúdiójában, de ő mindig elherdálta a lehetőséget. Inkább szobáról szobára járt. Kitöltött egy pohár bort, aztán ott hagyta. Maróanyaggal permetezte be a rozsdamentes acél csöpögtetőt, hogy eltávolítsa róla a vízkövet. (A londoni csapvíz – amely állítólag több ember szervezetén áramlik keresztül, mint bármely más folyadék a bolygón, és minden egyes elpárolgott cseppje után fehér, kék kisértetet hagy – olyan gazdag volt ásványi anyagokban, hogy pohár nélkül is függőlegesen megállt volna a konyhapulton, akár a doveri sziklák.) De a gusztustalanság letörléséhez szükséges energia hirtelenjében cserbenhagyta. Lefeküdt aludni, és arra ébredt, hogy a konyhában pezsegni hagyott vegyszerek éktelen büzt árasztanak.

Szégyen ide vagy oda, Irina életében az volt a legfontosabb dolog, hogy van egy férfi, aki szereti őt, és akit ő is viszonszeret. Nem mintha nem lettek volna erőteljes és tartós másodlagos kötődései, hiszen Irina sokkal inkább társasági lény volt, mint Lawrence, és amikor 1990-ben Londonba költöztek, rengeteg energiát fektetett abba, hogy kiépítsen egy teljesen új bajtársi kört. De azért maradtak olyan vágyai is, amelyeket a barátok sosem tudtak kielégíteni, és ha akár csak egy harmatgyenge kísérletet is tett arra, hogy ezt a bizonyos étvágyát velük lakassa jól, azok a világból is kifutottak. És nem mintha nem érdekelte volna a „művészete”, még ha két ripacskodóan önimádó filmes és táncos szülő arra ösztökölte is, hogy a szót keserű idézőjelek közé zárja. Az illusztrációk, ha jól sikerültek, örömet szereztek neki. De még nagyobb volt az öröme akkor, ha rajzolás közben Lawrence mögéje settenkedett, és duzzogva a fülébe dorombolta, hogy jó lenne már enni.

A monogámia nem került erőfeszítésébe. Kilenc év alatt Irina egyszer, pontosan fél órán át vonzódott Lawrence egyik Blue Sky Institute-beli kollégájához – majd annak leteltével a férfi felállt, hogy hozzon egy újabb rund italt, az asszony pedig meglátta, hogy körte formájú a fenéke. Ennyi volt, mint egy torokkaparás, amelynek nem az lesz a vége, hogy a megfázás ledönti az embert a lábáról.

Lawrence szarajevói tartózkodása alatt a magánzárka időszaka kevésbé fájdalmasan telt, mint legtöbbször, csakhogy a fájdalom hiányának éppen az a természete, hogy az ember elmulaszt róla tudomást venni. Mindennapos volt ugyan, hogy zokszó nélkül időigényes fogásokat készítsen Lawrence-nek, de azért mégis ünnepszámba ment, hogy nem kellett komplett zöldséges-magvas vacsorákat ritytyentenie. Amikor egyedül maradt, Irina rákapott, hogy mindenesztől kihagyja az egész marhaságot és végigdolgozza a vacsoraidőt. Úgy este tíz felé, amikor már megéhezett és kellemesen elfáradt, magába gyömöszölt egy hatalmas szelet ragacsos csokoládés-kapucsínós Tesco-tortát, amelynek már a megvásárlása sem volt jellemző rá, most meg, a Lawrence Boszniába indulása óta eltelt nyolcadik napon már a harmadik doboznál tartott. Később érzelgős zenét hallgatott, amit Lawrence ki nem állhatott – Shawn Colvint, Alanis Morissette-et, Tori Amost, csupa olyan, újabbán divatba jött énekes csajt, akik nyakrafőre vibratóval operáltak mélabús túlfűtöttségükben, vagy így kürtölték világgá pimaszul, hogy nincs szükségük férfiakra, holott az ember tudta, hogy hazudnak. Most, hogy nem sújtotta Lawrence rosszálló pillantása – a férfi édesanyja alkoholista volt –, lefekvés előtt töltött magának egy csöppnyi itókát. Lawrence legfeljebb havonta egyszer túrte el a konyakot. De azt talán értékelte volna, hogy az alkoholgöz gomolyogva olyan mámoros gondolatokká állt össze, hogy milyen szerencsés az asszony, hogy rátalált, meg hogy milyen sóvárogva várja már, hogy hazajöjjön.

Egy szó, mint száz, a hét mindeddig nyugodalmasan telt. Engedélyezte magának az őrizetlenül maradottak apró élvezeteit, beleértve egy pakli eltitkolt cigaretta apránkénti, merengéssel kísért elfüstölését. De szépen haladt a rajzaival is, és egy olyan törekeny alkatú nő, mint Irina, megengedhet magának egy kis sütit. Két nap alatt visszatalál a pizstránghoz meg a brokkolihoz, és arra is lesz gondja, hogy a napaliból kiszellőztesse az inkrimináló nikotinbűzt.

Így hát, amikor Irina azon a szombat reggelen felébredt, riadtan tapasztalta, hogy önelégült nyugalma tojásként tört össze. Nevetségesen későre járt, tizenegy is elmúlt, pedig rendszerint nyolckor már ébren volt. Tántorogva rekonstruálta, hogy a Ramsey-vel folytatott nyugtala-

nító telefonbeszélgetés után a kagylót nem tette vissza a helyére, ahogy kellett volna, és nem tisztított fogselyemmel fogat. Volt még, jutott eszébe, egy második brandy is. A konyhában a csokoládés-kapucsinós torta megtizedelődött. Úgy van, bosszúsan ácsorgott a pultnál, és egyre kisebb és kisebb szeleteket vágott belőle, amíg végül mind elfogyott. És te jó ég, a *Little Earthquake*st úgy felhangosította, hogy az alsó szomszéd fürdőköpenyben jött fel panaszkodni. Lesz nemulass, ha Lawrence ezt megneszeli, hiszen nincs egy hónapja, hogy azzal dörömbölt be az alattuk lévő ajtón, hogy „elég legyen már a salsából”, majd még azt is hozzátette, hogy „nem arra gondolok ám, amibe a tacót mártogatják”.

Irina kábán feltette a tűzhelyre a nagy kotyogót. A műteremben egy második bögre kávéval felszerelve semmi egyebet nem tudott kezdeni a félig kész rajzzal, csak bámulta. Képtelen volt dolgozni. Világos, hogy véges tartalékai Lawrence távollétében pontosan nyolc napig tartanak ki, de tízig már nem. A magányosan eltöltött teljes nappal és éjszaka, aztán az újabb nappal egyszeriben már azzal a veszéllyel fenyegetett, hogy majd züllött módon csikkról csikkre gyűjtva csömörlik meg a cigitől, hogy üvegszám nyakalja a brandyt, és hogy ujjaival végeérhetetlenül a vastag gyári cukormázban turkál, amelynek fő összetevője a disznósír.

A borough-i piacra indulva, ahol szombatonként bevásárolni szokott, eltökélten vágta be maga mögött az ajtót. Irina kezdett elgyengülni, de muszáj volt türtőztetnie magát.

A London-híd közelében lévő, zsúfolt fedett piac szokás szerint erőszakos amerikai akcentusoktól volt hangos. A honfitársak társaságától hideglelést kapni ugyan irracionális dolog, az amerikaiak egyik közös jellemvonása mégis mintha az lenne, hogy külföldön utálnak egymásba botlani. Talán mert ilyenkor tükröt állítanak egymás elé, és a benne visszatükröződő kép gyakran lármás, agresszív és elhízott embereket mutat. Irinának nem nagyon volt problémája azzal, hogy ő maga amerikai (mindenkinek jönnie kell valahonnan, és ezt nem tudjuk megvitatni), habár anyai részről másodgenerációs lévén mindig úgy tekintett nemzeti hovatartozására, mint amihez tartozik egy záradék, amely alapján ő kimaradhat a dologból. A Monmouth kávéházból kisüvítő, ismerős visongás hallatán („La-a-a-rry, elfogyott a koffein-

mentes Guatemala-a-ala!”) egy kissé talán összerezzent, mert szerette azt érezni, hogy Nagy-Britannia valahol másutt van, habár ezt az érzetet egyre nehezebb volt megőrizni egy olyan városban, amelyet a Pizza Hut meg a Starbucks gyarmatosított. Amikor megütötte a fülét, amint egy másik Jenki az *r*-eket ropogatva az iránt érdeklődik, hogy merre van a *South-wark Street*, nehezen tudta megállni, hogy pusztán az összetartozás miatt ne érezze magát ugyanolyan tudatlannak.

Másrészt viszont Lawrence befolyásától megszabadulva Irina néhanapján átadta magát annak a valaminek, amit ő titkon *mentális jóindulat*nak nevezett el. Gyakorlásának semmi köze sem volt a tetteihez; olyan nőként, aki úgy nőtt fel, hogy az osztálytársai igencsak rossz bánásmódban részesítették, krónikus rettegés alakult ki benne attól, hogy valakivel esetleg ő maga is csúnyán bánik. Ahhoz sem volt feltétlenül köze, amit mondott. A fejében lezajló dolgokhoz volt köze. Van abban valami pláne, ha az ember *gondolatban* kedves a másikhoz – hogy amikor azt hallja, egy amerikai honfitársa helytelenül ejti ki azt, hogy *Southwark*, szándékosan azt gondolja: *A britek miért nem elnézőbbek velünk? Az amerikaiak egyáltalán nem várják el egy londonitól, hogy tudja, a Houstont Texasban Hjúsztonnak, Manhattanben viszont Hósztonnak ejtik.* Még szép, hogy ez többet nyom a latban, mintha sotto voce azt dörmögné: „Hülye faszkalap”. Az ember persze a saját gondolatai zárt világában lehet megértő vagy jól kiszitkozódhatja magát, azzal senkinek sem lesz jobb napja, de nem is sérti meg vele senki érzéseit. Irina mégis meg volt róla győződve, hogy igenis számít az, ami a fejében végbemegy, és fő szabályként az idegeneket a lehető legkedvezőbb fényben tüntette fel magában. Ha más nem is történt, ettől a belső nagyvonalúságtól legalább jobban érezte magát.

A *mentális jóindulat* nem olyasféle eszme volt, amit megosztott volna Lawrence-szel, aki hajlamosabb volt átadni magát a mentális kínzás különféle formáinak. Borzasztóan szigorúan ítélte meg az embereket, főleg azokat, akiket alacsonyabb értelmi színvonalúnak tartott. Kedvenc szava a *gyengeelméjű* volt. Az ilyesfajta kíméletlenség ragályos tud lenni; Irinának fel kellett vértéznie magát ellene. A *mentális jóindulat*ot mégis elsősorban és legfőképpen magán Lawrence-en kell igazán gyakorolnia.

Először is, Lawrence azt szerette, ha egyszerű keretek közt folyik az élete, ha mindössze pár közeli barátra, leginkább pedig Irinára korlátozódik, és punctum – aki rendkívüli módon jól járt azzal, hogy bebocsátást nyert szeretteinek kicsiny panteonjába. A gúnyos megvetés a népszerűszabályozás egy formája volt. Minthogy az ember a zöldsgestől a vízvezeték-szerelőig nem hívhatja meg teázni a mindenféle rendű és rangú ismerőseit, szüksége van egy szűrőre. Lawrence szűrője történetesen igazán nagyon finom hálóból készült.

Másodszor, Lawrence a mintapéldája volt annak, ami egykor az Államokban szabványosnak számított, ám újabban veszélyeztetett amerikai típusú vált: az önerejéből lett embernek. Lawrence épp azért ragaszkodott ádázul a leereszkedő magatartásához, mert körme hegyével még épp hogy csak megkapaszkodott egy tekintélyes brit kutatóintézet intellektuális magasságaiban. Neveltetése minden volt, csak értelmiségi nem. Egyik szülője sem jutott tovább a középiskolánál, és a Las Vegas-i nevelkedés aligha teremtett kedvező feltételeket ahhoz, hogy az Ivy League valamelyik egyetemén szerezzon doktorátust nemzetközi kapcsolatokból. A vacak kaszinók közt töltött gyermekkor csak rettegést szült benne, hogy ismét magába szippantja egy világ, amelyben a Bellagio vendégei a Benedek-tojás színvonaláról folytatnak hosszas vitákat. Úgyhogy igen, tüskés volt, és néha biztatni kellett, hogy engedje már levegőhöz a többieket, vegye észre a becsebb tulajdonságaikat, és bocsássa meg a hibáikat. Az meg már órá tartozott, hogy Lawrence-nek ezt a szurkapiszkálásra való hajlamát magát is ilyen megbocsátásra érdemes hibának tekintse.

Olasz fekete káposztát, füstölt vaddisznókolbászt és bűnözésül egy maréknyi chilit vásárolt a flörtölő eladóktól, akik a nevét ugyan nem tudták, de arcról már felismerték. Nagyon is tisztában lévén azzal, hogy a bevásárlás higgadt tempója segítségével a normalitásnak csupán felszínes mázával pacsmagol be egy ijesztően bizonytalan fundamentumot, Irina még egy kazalnyi rebarbarát is vett, hogy hazatérve lefoglalhassa magát valami hasznos dologgal.

A lakásba visszaérve serényen nekiállt, hogy elkészítsen két rebarbarakrém pitét, egyet a fagyasztóba, egyet meg Lawrence hazatérésére. A recept által előírt szerecsendió mennyiségét beszorozta öttel.

Irina, aki minden látszat szerint mértéktartóan visszafogott nő volt, a dekoratív dolgok, például a fűszerezés révén fejezte ki szélsőségek iránti látens vonzódását, és az asztalánál ülő vacsoravendégek közül kevesen gyanították, hogy a főzéshez való érzéke jórészt a szorzótábla átlagosnál alaposabb elsajátításának tudható be. A piték rácsaival való szöszmötölés szerencsére koncentrációra készítette gondolatait, amelyek folyton szétestek, mint a vékony tésztacsíkok. A keze nem is annyira remegett, mint inkább görcsösen rángatózott, mintha stroboszkóp alatt lenne. (Az a konyak – biztos, hogy nem volt harmadik?) Lawrence egy perccel sem fog hamarabb hazaérni. Ez ellen az asszony hébe-hóba berzenkedett, de az is lehet, hogy éppenséggel szüksége volt a férfi katonás szigorára és rendérzékére. Lawrence nélkül Irina kétségkívül egyik napról a másikra láncdohányos, tortafaló, brandytól megzápult agyú boszorkává változott volna.

A piték gyönyörűen sikerültek, a cukros tojás törékeny, megbarnult kalapokként bugyogott át a rácson, a rebarbara savanykás illata betöltötte az egész lakást, de a sütemény csak úgy délután ötig adott neki elfoglaltságot. Ráadásul, amíg a piték a sütőben voltak, valami olyasmit tett, amire az utóbbi pár évben – Lawrence óta legalábbis – nagyon ritkán vetemedett, és amíg a piték hűltek, újra megtette.

Hat óra. Irina nem hajlott rá, hogy a megjelenése miatt izgassa magát; ruhatára nagyobbik részét az Oxfam jótékonyági üzleteiből származó nem szokványos, használt darabok alkották, ugyanis London a világ legrágább városaként épp itt-tartózkodásuk alatt került a toplista élére. Általában bőven elég volt, ha tizenöt percet hagyott az öltözködésre. A két óra nevetségesen hangzott.

Mégis, ezen az estén a két óra is csaknem kevésnek bizonyult.

Az ágyon hegyekbe gyűltek a félrehajított blúzok. Ahogy hadonászva egyik ruhából a másikba bújt, egy pár évvel azelőtti, elbűvölő munkája jutott eszébe, a *Nincs mit felvennem!* című könyv, amely egy kislányról szólt, aki egyik reggel hurrikánként dűl fel egész gardróját, és egymás után hajigálja ki a cuccait a fiókos szekrényből. Felidéződtek benne a könyv sorai: „Nem tetszik a gallérja, rondák rajta

a gombok! Ha pöttyöst kell hordanom, én üvöltöni fogok!” A történet íve előre látható volt (nagy meglepetés, a kislány végül a legelőször felvett ruhát választja), de a levegőben úszó ruhadarabokból futurista energia áradt, számtalan lehetőséget kínálva az illusztrálásra.

Irina azonban, a nők szokásaival ellentétben, egyik kritikus pózból a másikba vágta magát az egészalakos hálósobai tükör előtt, a lehető leglomposabb külső után kutatva. Önmagával vívott csetepatéja elején még eljátszadozott ugyan a halványkék, ujjatlan ruha gondolatával, amely tavaly azzal a veszéllyel fenyegetett, hogy Ramsey-t egészen a reggeliig a nappalijukban tartóztatja, de azonnal el is vetette az ötletet. Elment az esze? Ehelyett feltúrta a gardrób alsó fertályát, hogy előkeresse a leghosszabb szoknyákat, a legpocsékabban álló ruhákat és a legkevésbé előnyös színeket, amit csak talál. De fájdalom, Irinának édeskevése ronda ruhája volt, és ezen még soha életében nem volt oka sajnálkozni.

Pedig hiába lovalta bele magát ebbe a perverzióba. Ramsey választása nyilván valami puccos étteremre esett, ahol az ő kevés mutatósabb ruhája nem fog kilógni a sorból. Lawrence mindig a leglomposabb szerelést viselte, ami még úgy-ahogy elment, és ha ő alkalomadtán valami sikkeset merészelt felvenni, a férfi felidegesítette magát: „Ez csak a Blue Sky koktélpártija. Nem kell nagy *ügyet* csinálni belőle”.

Ebbe a ruházati székfoglaló játékba szólt bele az idő a kaputelefon berregése révén. Mint az óvó néni, aki leveti magát a legközelebbi üres székre, ő is annál a holminál maradt, ami épp a kezében volt: egy egyenes szabású, tengerészkék szoknyánál, amely ugyan majdnem a térdéig ért, de az elengedhetetlen latex ízés miatt sírni valóan paszszentosan tapadt a csípőjére. A hosszú ujjú, fehér felső legalább nem hagyta pucéron a vállát, és ami még jobb, a sok mosás egy kis lyukat koptatott a nyakkivágásba, ami megnyugtató slamposágot kölcsönzött a szerelésnek. Ami azt illeti, pompásan unalmasra sikeredett az összeállítás. A kék és a fehér a tengerész-egyenruhák vagy a gimnáziumi futballmezek semlegesnemű konnotációját hordozta, és ehhez még sötét haját fésű nélkül sebtében lófarokba kötötte. Csakhogy az egyetlen szóba jöhető lábbelibe belebújva, elkeseredetten tapasztalta, hogy a magas sarkú – elhordott, legalább tízéves – fehér szandáltól

a lábikrája megfeszül, ami kiemeli karcsú bokáját. *Agyrém*, vonta le a következtetést. *Nadrágot kellett volna felvennem.*

Miután eltökélte, hogy a férfit *nem* fogja felhívni egy italra, megragadta a kagylót, és belekiáltott: – Rögtön lent vagyok! – Majd nagy zajjal kilépett az ajtón.

Odakint a ház előtt Ramsey az opálfényű zöld Jaguar XKE-jének dőlve cigarettázott. Irina természetesen senkit sem buzdítana arra, hogy dohányozzék, de a férfihez illett ez a szokás. Telefonban ásított a hallgatása, személyesen viszont merengő pöfékeléssel tudta kitölteni az űröket. A támaszkodva is szálegyenes Ramsey maga egy snookerdákóra emlékeztetett, amit az autó mellé állítottak; a végtagjai is ugyanazt az elvékonyodó formát ismételték. Az asszonyt némán – mi a *baj* ezzel az emberrel? – végigmérte, amint az letrappolt a tornác lépcsőjén, és egy utolsó slukkal belelegezte a képét. A félig szívott csikket a csatornába pöccintette, szó nélkül odasündörgött mellé, és betessékelte az anyósülésre. Keze végigsiklott az asszony vékonya fölött, de valójában nem ért a derekához, ahogy a szülő tartja készenlétben a karját, amikor a még bizonytalanul totyogó kicsinye segítség nélkül akar keresztülmenni a szobán.

A kagylólülésben elfészkelődő Irinát, aki szintén még csak nem is köszönt, megrohanta egy érzés, amit gimnazista korában élt át először, miután az anyja – kellenlenül – belement, hogy fogszabályzót hordjon, és aztán lekerült róla az az utálatos szerkezet. Hosszú időbe telt, mire lecsengett neki, hogy a fiúk egyszeriben mintha főnyereménynek találnák, és igazából ez a több mint huszonöt évvel ezelőtti státuszbeli felemelkedés mind a mai napig nem csengett le. Azért volt egynéhány, maihoz hasonló este, amikor egy-egy fiatalember kocsjába tessékeltek. Nem is annyira azt érezte, hogy vonzó, mint inkább azt, hogy *nem muszáj szórakoztatnia*. Lélegzetelállító volt: meghúzódni valaki másnak a társaságában, és mégis megszabadulni a pillanatonként jelentkező kérlelhetetlen kötelezettségtől, hogy önnön létezésünket jóvátegyük – ugyanis bizonyos értelemben társadalmilag valamennyien a *Késő esti talkshow*-ban szerepelünk, vigyorogva, ideges szellemességeket ontva magunkból, keresztbe tett lábakkal, miközben odakint, a kulisszák mögött egy nagy szélhámós áll lesben. Ahogy a Jaguar nekilódult a jár-

daszegély mellől, Irina kezét az ölében csendesen összekulcsolva, a piros lámpánál egyet zökkenve megálló autóban derűsen maga elé meredve rájött, hogy ebben a szent minutumban az ittléte pusztá ténye jelenti annak jóvátételét. Amíg az asszony azon vívódott, hogy miről fog majd beszélgetni Ramsey Actonnal, a férfi máris a végtelenül elégedett emberek módjára dorombolt, minden pórusából az áradt, hogy egész este akkor is ugyanilyen elégedett lesz, ha az asszony továbbra sem szól egy árva szót sem.

– Szusi? – kérdezte a harmadik kereszteszűdésnél.

– Igen. – Bámulatos volt: nem kellett kegyesen belenyugodnia a férfi akármiféle terveibe, sem arról áradoznia, hogy mennyire kedvére való a japán konyha. Elég annyi is, hogy *igen*.

Amikor a Jaguar a Blackfriars-hídon duruzsolt végig, Irina letekerte az ablakot. A levegő hőmérséklete az olyan fürdővízre emlékeztetett, amely már kezd kihűlni, de még mindig elég meleg egy hosszas alámerüléshez. Enyhe nyár közepi este volt. A magas épületek ablakai sápadt cinóbervörösben lobogtak, amittől az egész város úgy festett, mintha égne. A Szent Pál ólomüveg ablakai lángoltak, mintha a náciknak mégiscsak sikerült volna lebombáznuk a katedrális. A Temzén tüzes napfénypázmák villantak át, mint egy olajfolt, amelyhez valami gazember gyufát érintett. Közben minden egyes kis kavicsdarab olyan hatással volt a Jaguar kagylóülésére, mint borsószem a hercegkisasszonyra.

– Manapság mindenki a magasban akar furikázni – szólalt meg végül az asszony. – Azok a városi terepjárók. Az én gyerekkoromban minden nagymenő olyan közel kucorodott az úttesthez, amennyire csak tudott.

– Én minden tekintetben a tegnap embere vagyok – mondta Ramsey –, ha hitelt adsz a rólam szóló sajtóhíreknek.

– Ha az autókkal kapcsolatos ízlésedre értik, akkor felőlem lehetsz.

Rendszerint magasról tett az autókra. De ez tetszett neki – az, hogy 1965-ből való klasszikus darab volt, mégsem restaurálták, a bőrkárpitja alaposan megkopott; az, hogy *értékes* volt, nem csupán drága. Ramsey agresszív módon vezetett, határozott gyorsításokkal és hirtelen visszaváltásokkal. Törekeny testalkatával, nemes arcvonásaival, társágban tanúsított simulékonyságával, sőt félénkségével és feltűnően

légies mozgásával ellentétben, melyek együttesen egyfajta finom nőies jelleggé kanonizálódtak, Ramsey férfi módjára vezetett. A sávok közti hirtelen ide-oda cikázása, a szomszédos lökhárítók kicentizése normális körülmények között az asszony idegeire ment volna, de a manőverek pontosak voltak, a kiszámítottsággal párosuló merészség tökéletesen leképezte azt a szakmai hozzáértést, amellyel a snookerasztalt kerülgette. Megbízott benne. Amellett, ha Irina elméletileg hitt is abban, hogy egy modern nőnek függetlennek és energikusnak kell lennie, meg minden, az igazság az volt, hogy a régimódi passzivitás pompás dolog tudott ám lenni. A felelősségről való teljes lemondás az alváshoz hasonlatos vonzerővel bírt, a kiszolgáltatottság eksztázisa pedig arra is magyarázatot adott, hogy Irina évente egyszer miért szeretett bele a fogorvosába, ha csak negyedóra is. Miután az aktív gyönyörűség, amit azzal szereznek az embernek, hogy hozzák-viszik és megfizetik, újabban ritkán megtapasztalható jelenség és potenciálisan a kihálás felé tart, annál mámorítóbb dolog maradniak lenni.

– Na, és mivel telt a napod? – kérdezte Ramsey.

– Pitéket sütöttem – felelte ünnepélyesen Irina. – Terápiás hatásuk van.

– Minek neked a terápia?

– Amikor Lawrence oda van... Kicsit magamba tudok roskadni. El se hinnéd, de van egy másik oldalam is, amit... muzáj kordában tartani.

– Mi történik, ha nincs?

A csönd leginkább arra utalt, hogy mindketten jobban járnak, ha ezt nem feszegetik.

– És te mit csináltál ma?

– Edzésként lejátszottam egy pár *frame*-et, de egész délután leginkább azon kínlódtam, hogy hová vigyelek vacsorázni. – Ez a legtöbb férfi szájából hízelgő baromságként hangzott volna, de Ramsey-ben volt valami fura naivitás, és minden bizonynyal igazat beszélt.

– Elégedett vagy a döntéseddel?

– Én sosem vagyok elégedett. – Miközben a férfi odahajította a kulcsokat egy parkolóórnek, Irina arra várt, hogy Ramsey kinyissa neki

az ajtót. Ez a méhkirálynős szokás nem rá vallott, de szokatlan dolgot művelni néha olyan volt, mint kiszabadulni a börtönből.

Az *Omen* szóban a japánok a második szótagra teszik ugyan a hangsúlyt, de az étterem neve így is balsejtelmet árasztott. Az *Omen* kicsi és exkluzívnak látszó hely volt, az asztaluk pedig még exkluzívabbnak tűnt, hátul néhány lépcsőfok vezetett fel hozzá, és teljesen magában állt. Ha Irina attól félt, hogy majd a saját lakása nyomasztó meghittségében lesz összezárva Ramsey-vel, hát az *Omen* főhelye semmivel sem volt kevésbé klausztrofóbiát kiváltó. Amikor Ramsey odanyúlt, hogy behúzza a függönyt, Irina arra kérte, hogy legyen szíves nyitva hagyni, hogy „levegőt kapjon”. A férfi megrökönyödött arckifejezéssel fogadott szót. Még csak az előételeken futottak végig, amikor kezében étlapot szorongatva egy fiatalember szökdécselt fel a lépcsőn az asztalukhoz.

– Hé, Ramsey! – suttogetta a fiatalember, ahogy azt mindenki kényszernek érzi egy japán étteremben. – Adna nekünk egy autogramot? Ide jó lesz, csak úgy a tetejére, ja. – Az étlapját már oda is csúsztatta Ramsey evőpálcikái mellé.

– Nem gond, haver. – Ramsey karcsú, arany golyóstollat vett elő a belső zsebéből; mintha mindene, amije csak volt, a feszes, nyúlánk testalkatát tükrözte volna, és maga az aláírása is olyan pókszerű volt, akár az ujjai.

– Állati! Kár volt azért a csuszáért az Embassyben – sajnálkozott a rajongó. Ramsey önkéntelen összerezenéséből ítélve az a „csusza” megülhette a gyomrát. Hadd tapintsanak csak idegenek az elevenére. – Meglett volna a *frame* is meg a meccs is!

– Mindenkinek kijut a csuszából – vont vállat fatalistán Ramsey a parányi krétaszemcsékre, amelyek képesek letéríteni a pályájáról a fehér golyót. Milyen fura egy foglalkozás, ahol egy pötty kibabrállhat az emberrel.

– Köszí, haver! – A rajongó meglengette az étlapját, amelyről az *Omen* ilyesformán már lemondhat, és pimaszul Irina felé bólintott. – Maguknak, snookereseknek jut az összes jó nő! Nekünk meg mi marad?

– Hát ezért akartad behúzni a függönyt – mondta Irina. Nem ez volt az első alkalom, hogy Ramsey-t lerohanták egy autogramért,

amikor bent jártak a városban, és Irina rendszerint mulatságosnak találta a tömjénezést. Szerette volna kisajátítani a férfi társaságát egy olyan estén, amely nemrég még üresen ásított előtte, most meg már rövidnek tűnt.

– Már késő, lebuktunk. Jude, na, ő aztán szívből utálta az autogramvadászokat.

– Zavarták?

– Az a csaj nemcsak a snookerrajongókat, de a snookerrajongók *gondolatát* is utálta – mondta a férfi, miközben kezét egy forró törülközőbe törölte. – Jude szemében egy snookerjátékos olyan volt, mint az iskolásfiú, aki ebédnél az élükre tudja állítani a tízcenteseket. Elvan a gyerekek, ha játszik, nem árt vele senkinek, de azért autogramot ne kérj tőle.

A pincérnő felvette a rendelést; Irina szertelen hangulatában néhány à la carte fogással is megtoldotta a tengeri sünből és édes garnélából álló luxus szasimitálat.

– Ha Jude közönségesnek tartotta a snookert – vette fel a beszélgetés fonalát Irina –, akkor miért ment hozzád?

– Nekem volt pénzem és rangom, ő meg lenézhetette a foglalkozásomat. Mindkét világ legjava, há' nem?

– Szerinte nem volt zsír, hogy benne vagy a tévében, legalábbis eleinte?

– Hű, de még mennyire. De azért az fura, hogy azt, amit egyszer valakiben vonzónak találtál, egy idő után elkezded lenézni.

Irina egy áttetsző uborkaszeletet himbált.

– Amennyire ezt Jude-nak az illusztrációimhoz való viszonyulásából meg lehet ítélni, igazad lehet. Tudod, mit mondott?

Ramsey az egyik evőpálcikával az asztalra koppintott.

– Fogadjunk, hogy nem fogalmazott diplomatikusan. De nem gondolkodtál még el azon, hogy egyik-másik meglátása esetleg telitalálat volt?

– Hogy tudnék egyáltalán még dolgozni, ha szerintem „telitalálat” lenne az, amit mondott?

– Pedig ő a kompozícióidat zseniálisnak, a művészi kivitelezést meg szupernek tartotta. Csak volt valami abban az első pár könyvben, valami vadság... azt hiányolta.

– De hát az nem úgy megy, hogy egyszerűen *visszahozom* a „vadságot”. „Ó, ide majd jön még egy kis vadság!”

A férfi sajnálkozva elmosolyodott.

– Ne lógasd már úgy az orrod. Csak segíteni próbáltam. Jól el is fuseráltam. Én nem értek a te szakmádhoz. De igenis úgy gondoltam, hogy nagyon tehetséges vagy.

– Múlt időben?

– Amit Jude akart mondani... hát, azt nehéz szavakba önteni.

– Jude nem sokat lacafacázott azzal, hogy szavakba öntse – vágott vissza keserűen Irina. – Az olyan jelzők, mint az *egysíkú* meg az *élettelen*, nagyon is érzékletesek. Fanyalgó nemtetszését rögtön tettekre is váltotta, és egy másik illusztrátort fogadott fel a szenteskedő sztorijához. Kénytelen voltam kihajítani egy egész évnyi munkát.

– Sajnálom, szívem. És tök igazad volt... amiről az előbb beszélünk, hogy ezt nem lehet csak úgy beletenni, mint egy csipetnyi sót. Ez nem kívülről jön, hanem átjárja az embert. Mint a snookerben.

– Nos, azt hiszem, a könyvillusztrálás már nem olyan jó móka, mint régen volt. De hát mi az?

Az asszony beszűkülte elvárásai szemlátomást elszomorították a férfit.

– Túl fiatal vagy ahhoz, hogy így beszélj.

– Negyven elmúltam, és úgy beszélek, ahogy akarok.

– Hát jó... akkor túl szép vagy ahhoz, hogy így beszélj.

Lawrence *csinosnak* szokta mondani, és bár Ramsey kissé elgalopozta magát, a komolyabb jelző üdítően hatott. Irina elfogódottan küzdött az olajos angolnacsíkokkal.

– Ha az is vagyok, nem voltam mindig az. Vézna gyerek voltam. Csontos, csupa bütyök.

– Ezt a rizsát. Még sose találkoztam olyan csajjal, amelyik ne lett volna büszke a soványságára.

– Na, de én béna is voltam. Kétbalkezes, esetlen. Szerinted ez is dicsekvés?

– Nehéz elhinni. A mamád nem balerina volt?

Irina mindig ámult, ha valaki évek múltán is emlékezett életrajzi adatokra.

– Nos, miután engem megszült, többé nem lépett fel. Nem is hagyta soha, hogy elfelejtsem. Különbén meg undorodott tőlem. Nem voltam hajlékony. Nem tudtam spárgát csinálni, se a sarkamat a nyakamba venni. A lábujjaimat is alig tudtam megérinteni. Folyton mindent levertem. – Irina a kezével is beszélt; Ramsey mosolyogva félretolta a keze ügyéből az asszony zöld teáját.

– Á, és ez még nem minden – folytatta Irina. – Szerintem egy csomó olyan gyerek van, aki nem egy Anna Pavlova. Csakhogy nekem még kapafogaim is voltak.

Ramsey félrebillentette a fejét.

– Nekem remek fogacskáknak tűnnek.

– Anyám szerintem nem költött volna rá, de apám szerencsére kifizette a fogszabályzót. De tényleg, az elülső fogaim jócskán elálltak. Teljesen kilógtak a számból, leértek az alsó ajkamig. – Irina szemléltette is, mire Ramsey elnevette magát.

– Hát, most sikerült valamit megértenem – mondta. – Te nem vagy... tisztában magaddal. *Szép* vagy, és remélem, nem bánod, hogy ezt mondom. Csak éppen nem tudsz róla.

Irina zavarában a szakés csészéje után nyúlt, csakhogy az már üres volt; úgy tett, mintha meghúzná.

– Anyám sokkal szebb nálam.

– Még ha feltesszük, hogy ez anno igaz is volt – felelte a férfi egy újabb rund szakés kancsóért intve –, akkor is nyilván úgy érted, hogy *volt*.

– Nem, most is az. Hatvanhárom évesen. Anyámhoz képest én egy bányarém vagyok. Ő még mindig órákig gyakorol a korlátnál. És mindezt három szál zelleren meg egy levél salátán élve. Bocsánat... fél levélen.

– Ez úgy hangzik, mint aki egy igazi seggféj.

– Az is... *igazi seggféj*.

Megérkeztek a szasimitálák, amelyeket a séf olyan művészien készített el – a fűszeres tonhal ehető aranyfüsttel volt körbetekerve –, hogy vandalizmusnak tűnt megenni az alkotását.

– Jesszus – mondta Ramsey ugyanazzal a tiszteletteljes, mindent-a-szemnek-semmit-a-kéznek pillantással mérve fel a tálat, amivel Irinát is

várta a kocsinál –, amikor meglátom azokat a kigyúrt csajokat, ahogy vonulnak a járdán, nem az jut először az eszembe, hogy „Basszus, de szívesen felpróbálnám!”, hanem az, hogy „Az istenit, biztos egész nap a konditeremben rohad”. Semmi szépséget nem látok bennük, csak hiúságot.

– Jó kifogás a felülések elsunnyogására: ó, én nem szeretnék „hiúnak” látszani.

– Arra semmi esélyed, kutyuli.

Irina a szemöldökét ráncolta.

– Tudod, valami megváltozott, amikor az a drót lekerült a fogaimról. Túlságosan is megváltozott. Szinte ijesztő volt.

– Mi történt?

– Mindenki úgy bánt velem, mintha egy teljesen más ember lennék. Nem csak a fiúk, a lányok is. Te valószínűleg egész életedben jóképű voltál, úgyhogy fogalmad sincs róla.

– Az lennék?

– Ne szerénykedj. Az olyan, mintha én úgy tennék, hogy szégyellem magam, mert sovány voltam. – Nyugtalanságában, hogy olyasmire bátorította a férfit, amire nem kellene, még hozzátette: – Csak azt akartam mondani, hogy szabályosak a vonásaid.

– Remek – mondta szárazon a férfi. – Nincs több kérdésem.

– Meggyőződésed, hogy a jóvágású emberek...

– Nekem a *jóképű* jobban tetszik.

– Jól van, legyen, *jóképű* emberek. Nekik sejtelmük sincs róla, milyen bánásmódban részesülnek... hogy annak milyen sok köze van a megjelenésükhöz. Én még arra is fogadni mernék, hogy a vonzó emberek jobb véleménnyel vannak az emberiségről. Minthogy mindig, mindenki kedves hozzájuk, azt hiszik, hogy mindenki kedves. Pedig nem mindenki az. És minden képzeletet felülmúlóan felszíneselek. Lehangelő ez annak, aki a másik oldalról jött. Ott úgy bánnak veled, mint egy lábtörővel, vagy még komiszabbul, mint egy nagy nullával. Mintha nem egyszerűen förtelmes látvány, hanem egyenesen láthatatlan lennél. A ronda emberek, a kövérek, de még azok is, akikben nincs semmi különös? Nekik keményebben meg kell dolgozniuk azért, hogy megfeleljenek. Nekik bizonyítaniuk kell, ha viszont jó rád nézni,

akkor semmit sem kell tenned, csak ülhetsz ott, és máris mindenki elájul a gyönyörűségtől.

Irina nem volt hozzászokva, hogy ilyen sokat beszéljen. Lawrence már a szónoklat elején azzal szakította volna félbe, hogy a lényeket elmondta, úgyhogy elég. Amikor Ramsey nem fojtotta beléje a szót, azzal olyasfajta zuhanásérzetet keltett benne, mint amikor olyan helyen számítunk ellenállásra, ahol nincs, például amikor véletlenül lelépünk a járdáról.

– Ha valakinek felső tagozatos korában kapafogai vannak – foglalta össze bizonytalanul –, az ideális felkészülést jelenthet az öregedésre. A szép embereket sokkolja az öregedés. Azt mondják, mi folyik itt? Hogyhogy már senki nem mosolyog rám a pénztárnál? Engem viszont nem fog sokkolni. Csak annyi lesz, hogy ja, vagy úgy. Már megint ez. A fogak.

– Marhaság. Te még hetvenöt évesen is elragadó leszel.

– Álmodozz csak, pajtikám – mondta mosolyogva az asszony. – *De te...* a te arcodról lesír, hogy az összes lány elalélt tőled a gimnáziumban. A polgári iskolában – helyesbített.

– Nem akarlak kiábrándítani, napsugaram, de én soha életemben nem jártam polgáriba. Csak középiskolába. Tizenegy évesen elhasaltam a felvételin. Asszem, te ezt nem bírod követni, ez...

– Tudom. – A britek az Egyesült Királyság nagy részén azóta már áttértek az „egységes” rendszerre, de Ramsey idejében a cidriző tizenegy éveseket még egy fáradalmas, a búzát az ocsútól szétválasztó procedúrának vetették alá, és ennek az eredménye döntötte el, hogy az egyetemre felkészítő polgári iskolákba vagy a különféle szakmák világába való belépést ösztönző középiskolákba kerülnek. – Kellemetlen lehetett.

– Én ugyan nem izgattam magam. Én snookerjátékos akartam lenni. Jézus ereje, többször lógtam az iskolából, mint amennyit odajártam.

– Én mégis magam előtt látlak. Az a fajta srác voltál, akibe a hátsó sorban ülő magamfajta madárijesztők reménytelenül bele voltak esve, te viszont azzal a csajjal lógtál, akinek az osztályban egyedül volt melle már tízéves kora óta. – Magától értetődően idéződött fel a kép. Talán a játékkal való állandó foglalatosság miatt kialakult Pán Péter-effektus volt az oka, de Ramsey még mindig kamasznak tűnt. A gyertyafény

még a nem annyira őszbe, mint inkább szürkébe csavarodó haját is napszítta szőkévé aranyozta.

– Tán adódott volna rá alkalom – ismerte el a férfi. – De ezt csak utólag gondolom így. Akkortájt tökre be voltam szarva a csajoktól. Tizenhárom éves voltam, vili? Egy Estelle nevű tyúk, nálam egy vagy két évvel idősebb, felvitt a szobájába, és levette a blúzáat. Én meg csak bámultam a Beatles-posztereit – bármit, csak ne a melleit, érted –, a snookeredzésről motyogtam valamit, aztán tűz a bringához. Fingom se volt, hogy mit kéne csinálnom.

– Otthagytad a szoba közepén, levetett blúzzal? Lefogadom, hogy imádta a dolgot.

– Úgy rémlik, soha többet nem állt velem szóba.

– Végül mégiscsak kispekuláltad. Hogy mit kell csinálnod.

– Ami azt illeti, ebben nem vagyok olyan biztos.

– Tudnék neked keríteni egy-két bibés-porzós útmutatót, de figyelmeztetek, hogy a legtöbbjük öt–nyolc éveseknek szól.

– Hogy őszinte legyek, életem legerotikusabb emlékeit egyáltalán nem kefélés közben szereztem – mészázott. – Felsőben tényleg volt egy barátnőm, ebben igazad volt. És tényleg voltak mellei, csak éppen kicsik. Kicsik és tökéletesek. Sülve-főve együtt voltunk, és fogadni mernék, hogy az egész sulis aszitte, hogy halálra prütyköljük magunkat. Pedig nem. Denise pöttömnyi volt és sötét hajú, pont, mint te. Csön-des fajta. Esténként, ahányszor csak el tudott szabadulni, a Rackersben dekkolt, a claphami helyi snookerklubban, és engem nézett, ahogy *frame*-enként egy ötösért tönkreverem a nálam kétszer idősebb fazonokat. A zsozsót rábíztam, meg a kabátomat is, és ő felismerte, mikor van az, hogy „az ellenfelek elkezdtek hőzöngeni, úgyhogy iszkiri”. Szerette krétázni a dákómat.

– Eléggé metaforikusan hangzik.

– Hát, van abban valami, ha az ember dákóját megkrétázzák, és punktum, mindenféle disznó értelem nélkül. Miután az utolsó *frame*-et is letakarítottam, hazakísértem. Ő hozta a tokot. Fogtam a kezét. Mindig a claphami parkon sétáltunk keresztül, és félúton megálltunk ugyanannál a padnál. Ott smároltunk órákon át. Ártatlanul hangzik, és alighanem az is volt. Azok a csókok, ahogy a végtelenbe nyúltak,

és mindegyik olyan más volt... Nem is igazán ácsingóztam én másra. Nem éreztem becsapva magam. Pedig senki se mondta nekem, hogy tizenhat évesen az erotikus életem csúcását élem át. A mai napig szoktam álmodni Denise-ről meg arról a padról ott, a parkban.

Irinában olyan érzés kezdett mocorogni, amit nem szívesen nevezett volna meg. Lawrence-szel az első időkben ők is órákat töltöttek az ő Nyugati 104. utcai lakásának ütött-kopott, barna kanapéján úgy, hogy ki nem szálltak volna egymás szájából. Csakhogy azok az emlékek túlságosan is becsessé váltak. Együttélésük talán második évének egy meghatározhatatlan pillanatában rájött, hogy már nem szoktak csókolózni – úgy igazán csókolózni, amire Ramsey is gondolt, ha búcsúpuszt még mindig váltottak is. Valószínűleg nem volt tisztességes dolog az egészet Lawrence nyakába varrni, Irina mégsem tudott szabadulni a benyomástól, hogy a *férfi* szokott le arról, hogy *őt* megcsókolja. A szexuális életük egészséges volt, ezért butaságnak tűnt felnagyítani az érzéki tálalás hiányosságait. Az utóbbi időben, amikor a filmekben smacizni látta a színészeket, Irinán mégis az elidegenedettség – miféle sötét antropológiai szokás ez, az ajkak összehéberése? – és a féltékenység zavarba ejtő egyvelege lett úrrá.

– Csókolózás – bökte ki sóvárogva. – Abban több az érzelem, mint a szexben, igaz? Főleg manapság, talán még többet is jelent.

– Nem akarom én lebecsülni a kefélest, de a smárolás talán élvezetesebb.

Az ezt követő társalgási pauzában Irina a szasimitáljába temetkezett, amelyet mostanra már kellemesen szédült. A bársonyos halszeletek ernyedten csüngtek az evőpálcikájáról, húsos textúrájuk meghatározhatatlan obszcenitást sugárzott. Sima, tiszta ízük megkönnyebbülést hozott a kilenc napja tartó csokoládés-kapucsinós torta után, amelynek ragacos kávébevonata zaccüledéket hagyott maga után.

– Na, és mióta vagytok házasok? – tette fel a formális kérdést Ramsey.

– Nos, jogilag – ismerte be az asszony egy óriáskagylót majszolva – nem vagyunk azok.

Ramsey a táljára csapta az evőpálcikáit.

- De hiszen az a pali a *feleségének* hív!
- Tudom. Azt mondja, negyvenhárom évesen már túl öreg ahhoz, hogy „barátnője” legyen.
- Szóval el fog venni, igaz? Olyan érzelgősnek látszik.
- Lawrence gyűlöli a felhajtást. És különben is, manapság a jó szándék jelenti az egyetlen igazi biztonságot. Ma már nem lehet úgy férjhez menni, mint régen, a ripsz-ropsz válások megjelenése óta legalábbis. Úgyhogy nem számít. Ismerem az érzéseit.
- Hé-kás, ő imád téged – mondta Ramsey. – Többek közt ezért is szeretem, ha ti ketten meglátogattok. Te meg Lawrence olyanok vagytok, mint... Gibraltár.
- És veled mi van? Megpróbálsz újra?
- Én már valszeg lehúztam a rolót.
- Válás után mindig, mindenki ezt az ostobaságot mondja.
- Úgy is van. De azért az szemétség tőled, hogy még ettől a vigasztaló gondolattól is megpróbálsz megfosztani.
- Most, hogy Lawrence-hez való hűsége újra megszilárdult, Irina már megengedhette magának a kíváncsiskodást.
- Ezt értsem úgy, hogy most nem jársz senkivel?
- Úgy nem, ahogy te gondolod.
- Elégedettségre nem volt semmi ok.
- De hát a snookerjátékosokat nem hajkurásszák folyton a groupie-k? Az olyanok, mint *Estelle*, akik felvonzolnak a szobájukba és letépiük magukról a blúzt?
- Nem olyan veszélyes, mint a futball; a snooker vastagon palis sport. De azért annyira nem más, mint a sulis. Adódnak – itt illedelmes szünetet tartott – „alkalmak”.
- Jude után úgy érzed, hogy megégetted magad?
- Úgy érzem magam utána, mint akit *megnyúztak*. Soha, semmi nem volt neki elég. Házat veszünk Spanyolországban, de akkor már miért nem Toszkánában? Nem mondom, azt meg kell hagyni, nagyok az elvárásai a csajnak, és ez remek dolog. Ha kurvára őszinte akarok lenni, akkor baromira remek. De aztán amikor elcseszed azokat az elvárásokat – amikor csak annyit kell csinálnod, hogy belépsz a szobába,

és a feleséged legszívesebben máris felkötné magát csalódottságában –, hát, az azért kikészíti az embert. Nem mondhatnám, hogy teljesen kihevertem a dolgot.

– Jude-nak *elképzelései* voltak a dolgokról – morfondírozott. – Ha a való élet nem úgy alakult, ahogy elvárta, akkor ő a valóságot próbálta az elképzeléshez igazítani, nem pedig fordítva. Tudod, mit mondok? A snooker leszoktatja erről az embert. Ott minden egyes lökés után egy tők új *frame*-ben találod magad. Úgy élsz együtt a golyókkal, ahogy éppen elhelyezkednek, nem pedig úgy, ahogy egy perce voltak, amikor még az egész *break* megvolt a fejedben. Volt arról egy *elképzelése*, hogy milyen lesz majd gyerekkönyveket írni, és abban nem szerepelt se visszautasítás, se pocskék fogyás, se az, hogy hozzád hasonló illusztrátorokkal kell majd kompromisszumot kötnie. Tudod, ő vándorkönyvtárakat meg tátott szájú hatéveseknek tartott felolvasásokat képzelt maga elé, csupa nagy szemű, tenyerébe támasztott állú gyereket. A kurva életbe, ha ilyen közönségre vágyott, akkor snookerjátékosnak kellett volna mennie. Ha már itt tartunk, az az érzésem, hogy eleve irreális elképzelései voltak arról, milyen lesz majd egy snookerjátékoskal együtt élni. Aztán, amikor az év nagy részében úton voltam, sokkolta az a sivár magányosság. Úgyhogy elkezdte rágni a fületem, hogy a tornák között jöjjenek vissza Londonba, közben meg kialakította rólam ezt a képet, ezt az agyonretusált fotószerűséget, aztán amikor megteszem, amire kér, és egyszer csak előkerül az Igazi Ramsey, akkor ő egyszerűen berág rám.

– Szóval dióhéjban – mondta a negyedik kör szakét rendelve –, vagy legyen tökéletes, vagy szóra se érdemes. Mint te meg Lawrence.

Irina éveken át úgy gondolta, hogy csakis Jude meg Lawrence jelenléte teszi lehetővé, hogy Ramsey Actonnal akár csak tíz percet is eltöltsön egy asztalnál. Azok ketten 1992 óta szemlátomást mégsem segítették elő Irina puhatolódzó kapcsolatát Ramsey-vel. Hanem az útjában álltak.

Így hát ez az alkalom a közösen elfogyasztott zöldtea-fagyalt révén egy iskolai nyaralás jellegét öltötte. Lawrence meg lenne döbbenve. Ha ő itt lenne, az egész terijaki csirke alatt (a nyers halat utálta) az egyetlen

üveg Kirin sörét dajkálta volna, Irina második szakáján a szemöldökét ráncolva, a harmadiknál nyilvánosan kijelentve, hogy elég volt belőle, a negyediket pedig már nem egyszerűen ellenezte, hanem kerek perec megvétózta volna. Undorodott volna, amiért Irina az étkezés végén elfogadott egy mezítlábas Gauloise-t, a füstöt elhessegette volna az arcától, és később hazafelé, az előre megrendelt taxiban visszahőkölt volna a leheletétől – „Úgy bűzlesz, mint egy hamutálca!” –, mintha bizony, ha ő visszautasítja a cigit, valaha is eszébe jutott volna, hogy megcsókolja őt a taxi hátuljában. Éjjel egy felé járt, de Lawrence már jóval korábban hátrátolta volna a székét, hogy kimerültségében teátrálisan nyújtózzon egyet, mert ideje volt indulni. A férfi nem volt a baktériumok megszállottja, Irinának mégis az a fura érzése támadt, hogy nem tetszett volna neki az, ahogy ő meg Ramsey egy tálból fagyaltozott. Egyben biztos volt: ha Ramsey mindkettejüknek azt javasolja, amit Irinának, miközben az sajnálkozva elnyomta a Gauloise-át, hogy tudniillik kanyarodjanak az ő Victoria Park Road-i háza felé és ott tépjenek be, Lawrence azzal söpörte volna félre a gondolatot, hogy ostobaság. Ha annak idején szívott is valamicskét, Lawrence azóta felnőtt, és többé már semmi néven nevezhető droggal nem él, ami pedig ipso facto annyit jelentett, hogy Irina sem él semmiféle droggal.

Csak hogy Lawrence nem volt ott, nem igaz? Ez volt benne a nyaralás.

Tehát mi van, ha igent mond, és később, amikor Lawrence már hazatért Szarajevóból, bevallja neki, hogy felbotorkált Ramsey-hez és ott betépett? Majd megszidja, amiért „éretlenül” viselkedett. Emlékezteti rá, hogy valahányszor elszállt, mindig megkukult – felidézi, hogy amikor legutóbb, még '89-ben a 104. utcában kipróbálták a marihuánát, ő három órán keresztül némán bambult a kasmírintás tapétára. Fura módon az egyetlen dolog, amit Lawrence elmulasztana tudomásul venni, az lenne, hogy ő egy csinos (legalábbis annak mondott) nő; hogy amíg ő, ha törvényesen nem is, de minden más tekintetben férjes asszony, Ramsey már másfél éve elvált, és még ki is hangsúlyozta, hogy facér; és ennél fogva az a tény, hogy ezen a kései órán visszamegy vele a házába, nem ám akármit, hanem anyagot szívni, veszélyes módon félreérthető. És vajon miért van az, hogy ezt az egyetlen dolgot Lawrence

sosem mondaná ki? Mert ez volt a lényeg. Ő pedig félt a lényegtől. Képes volt lázasan körbe-körbe kerülgetni a lényeket, mintha spárgával kötözné át. Feltehetőleg arra gondolt, hogy ha elég sokáig kering a lényeg körül, az majd megadóan az oldalára dől és pihegve kifekszik, akár a lasszóval befogott tinó.

Mindettől függetlenül Ramsey megbotránkozató invitálásának elfogadásából nyomatékosan az következett, hogy az este hátralévő részét majd titokban kell tartani Lawrence előtt. Irina ugyan mindig is tökéletes méregnek tartotta a partnerek közt lévő titkokat, de azért magában az *apró* titkokról is kiérlelt egy konkurens elméletet. Néhanapján nem is annyira azért szívott el suttyomban egy-két cigarettát, mert magát a nikotinlöketet élvezte, hanem azért, mert a titkot. Azon töprengett, vajon néhány apróságot nem kell-e megőriznünk magunknak, még a legszorosabb kapcsolatokban is – főleg a legszorosabbakban, amelyek máskülönben azzal a veszéllyel fenyegetnének, hogy két embert olyan, egymással összenőtt (*drogokat nem használó*) ikerpárrá gyúrnak, amely dacol még a sebészkéssel is. A férfi távollétében hébehóba elszívott cigik azt igazolták a szemében, hogy amikor Lawrence kilép az ajtón, akkor ő nem enyészik el csak úgy, és konzerválták benne azt a *rosszalkodásra* való rejtett képességet, amelyet kamaszkora óta nagy becsben tartott, amikor is alkalomadtán úgy űzött csúfot önnön színjeles személyéből, hogy a lehető leggusztustalanabb elemekkel együtt lógott az iskolából.

– Persze, miért is ne?

Ahogy magas sarkú cipőjében egymás után küzdötte le a bemélyedésből előugró lépcsőfokokat, minden egyes lépésnél egyik lábát a másik elé tenni olyan intenzív koncentrációt igényelt, mintha verset szavalna. Az a kéz pedig újra végigsiklott a vékonya fölött, de hozzá nem ért.

Odakint az asszony arra gondolt, hogy kellene lennie erre egy szóznak: a levegő hőmérséklete tökéletes módon nem volt se meleg, se hideg. Ha egy fokkal alacsonyabb, talán halvány balsejtelem támad benne, amiért nem hozott magával pelerint. Ha egy fokkal magasabb, a haja

tövében most talán verejtéksáv csillogna a homlokán. Ezen a hajszálpontos hőfokon azonban se pelerinre, se szellőre nem volt szüksége. Ha az ilyen hőmérsékletre lenne szó, akkor arra a sajátos eksztázisra is kéne lennie egy származéknak, amivel az ember ezt befogadja – arra a meg gondolatlanságra, arra a gondtalanságra, az idő sürgetésének arra a lebegő hiányára, mintha megállhatna az idő, vagy meg kéne állnia. A hőmérséklettel rendszerint harcban állunk, az csak ezen a precíz egyensúlyi ponton jelent számottevő élvezetet.

Egymáshoz pár milliméterrel közelebb lépkedtek a járdán, mint az illendő lett volna. Hiba; azon az estén talán semmi sem számított hibának, ám ami azt a rövidke gyaloglást illeti végig a Charing Crosson, az asszony utólag visszaemlékezve bizonyosra vette, hogy ő volt az, aki egy lehetnyivel közelebb húzódott a férfihoz.

Mégis, mire a parkolóőr előállt a Jaguarral, Irina már nyugtalanodott. Az Omenben addig könnyedén csordogáló társalgás csöpögéssé apadt, és visszatért a kettejük közt korábban meglévő feszengés. Ostobaság az egész. Túl sokat ivott (négy *nagy* adag szakét). Már arra sem emlékezett, milyen érzés betépni, ami eleve kizárta, hogy akarja a dolgot. A rebarbarakrémes pitétet is kint hagyta hűlni a konyhapulton, most már be kell őket tenni a hűtőbe. Elfáradt – vagy el kellett volna. Lawrence esetleg telefonálhat, és ha hajnali kettőkor nem veszi fel, azt fogja képzelni, hogy valami borzasztó dolog történt. Az utolsó pillanatban megfutamodni viszont gyávaságnak tűnne, Ramsey születésnapja pedig elutasító hangnemben érne véget. Nos, ha telefonálna, mondhatná azt Lawrence-nek, hogy belefutottak egy olyan nevetséges forgalmi dugóba, amilyen Londonban a leglehetőlenebb időpontokban is képes kialakulni. Van úgy, hogy ha az ember hibát követ el, akkor egyszerűen végig kell csinálnia.

A kocsiban komor hangulat uralkodott. Mintha nem is egy partira készülne kiruccanni, Irina olyan volt, mint akármelyik kimért brit gyerek a régmúlt időkből, akit azért cibáltak el, hogy letegye a felvételi vizsgát, amely majd eldönti, hogy mi lesz a sorsa: bypass-műtétet fog végezni vagy nyilvános vécéket súrolni.

Ramsey kollégáinak többsége Kelet-Belfasthoz vagy Glasgownál hasonló részereihez hasonló, ágrólszakadt enklávékban nevelkedett. Amikor

a kétes hírű vidékekről származó snookerjátékosok elkezdték halmozni a győzelmeiket, első dolguk volt onnan elköltözni. Ám Ramsey Claphamben nőtt fel, amely akkoriban még tökéletesen elhanyagolt terület volt, mostanra viszont önelégült, öntömjeenező környék lett belőle, csupa kedélytelen, de meglepően drága sorházzal, amelyek a „mézesmázos” címkét is kiérdemelnék. Talán hogy proletár hitelét megőrizze, amint megszerzett pár címet, Ramsey-nek első dolga volt, hogy beköltözzön a cockney East End munkásosztálybeli szívébe.

Ez persze aligha nevezhető nyomorgásnak. Egy egész viktoriánus háza volt a Victoria Park Roadon, Hackney déli peremén. Irina számos alkalommal járt már a házban, amikor Jude-dal együtt dolgozott, és azokra a verbális ökölcsapásokra is itt került sor, amelyek véget vetettek a barátságuknak. Jude egyfajta vérszomjas rohamában az illusztrációknál sokkal komolyabb dolgok miatt esett neki Irinának, és amiatt ostorozta, hogy ő csak Lawrence „lábtörője”, irigylésre méltó otthoni megelégedettségét pedig „alvajárásnak” csúfolta. És mindezt azért, mert Irina azt merészelte mondani, hogy Jude legutóbbi elbeszélése, a *Nagy száj* kissé banális (történetéről – egy folyton csaholó kutyáról, akit senki nem bír elviselni, mígnem egyszer ugatás közben belélegez egy elgurult labdát, amitől soha többé nem tud ugatni, és akkor már az egész család imádja őt – Irina megjegyezte: „Ebből még a gyerekek is rá fognak jönni, hogy te csak azt akard, hogy fogják be a szájukat”), arról már nem is beszélve, hogy illogikus (– Na, de Jude – vezette elő óvatosan –, ha az ember belélegez egy labdát, akkor nem elhallgat, igaz? Hanem megfullad). Jude azzal vádolta Irinát, hogy „passzív-agresszív” – a kifejezést újabban széles körben „agresszív” jelentésben használják, tévesen –, és a labdával kapcsolatos betű szerinti értelmezését arra a nehézkes, maradi univerzumra jellemzőnek minősítette, amelyben Irina az utóbbi időben élt. Ahogy a Jaguar tempósan ráfordult a kocsibehajtóra, beléhasított az emlék.

Irina nem játszott meg a hercegkisasszonyt, hanem maga nyitotta ki a kocsiajtót. A veranda árnyékba borult lépcsőjén Ramsey nyomában felkapaszkodni mégis egy tündérmese baljóslatú előjelének jellegét öltötte, mintha Óz birodalmába vagy Gormenghast várába lépne be, ahol másféle törvények érvényesek, semmi sem az, aminek látszik, és

a könyvtárfalak elfordulnak, hogy titkos tömlöcök táruljanak fel. Fülébe csengett az elmúlt két perc története, abban a dallamos, kifejező hanghordozásban, amelyet mindenki kötelezőnek érez, ha gyerekeknek olvas fel: *Irina felkapaszkodott a magas férfi sötét kastélyához vezető hosszú lépcsőn. A hatalmas ajtó nyikorogva kitárult, majd egy bumm és egy katt kíséretében becsukódott mögötte. A kislánynak csak megkésve jutott eszébe édesanyja figyelmeztetése, hogy soha, de soha ne üljön idegen férfi autójába! Az igaz, hogy Irina anyja arra már nem figyelmeztette a lányát, hogy ne lépjen idegen férfi házába, kivált, ha nem oltalmazza őt deli barátja, Lawrence. De csak azért nem, mert az édesanyja álmában sem gondolta volna, hogy a lánya egy gyengeelméjű.*

A lakásbelső még mindig keleti szőnyegek és sötét antik tárgyak díszítették, ám néhány értékesebbnek látszó darab, amelyekre Irina emlékezett, hiányzott. Az idő előtt véget érő házasságok a nők esetében gyakorta a zsákmány felhalmozódásához vezetnek, míg a férfiak esetében sokkal valószínűbb, hogy materiális hiányként manifesztálódnak az indokolatlan optimizmus eme zátonyra futott vállalkozásai. Nehezen tudott szabadulni a metaforikus benyomástól, hogy a nőknek magát a múltat nyílik lehetőségük megtartani, a férfiak viszont egyszerűen megfosztatnak tőle. Itt az egyik szőnyegen sötétebb négyszög jelölte a helyet, ahol valamikor a bőrdívány állt, a másikon pedig négy, határozott bemélyedés tanúskodott annak a vaskos, rózsaszín márványtálalónak a távozásáról, amelyet Irina egykor annyira csodált. A krémszínű falakon kísérteties fehér négyszögek lebegtek az absztrakt expresszionizmus abszolút megnyilvánulásaiként, holott az egykor a földszintet ékesítő eredeti műalkotások jóval konzervatívabbak voltak. Pedig Ramsey megengedhetné magának, hogy pótolja mindazt, amivel Jude olajra lépett. Vagy rákapott, hogy aszkétaként lássa önmagát, vagy pedig arra vágyott, hogy vizuálisan friss maradjon a bánata.

Ramsey kitöltött két, emberes adag konyakot. Miután azonban Jude a díványt és a karosszékeket is meglovasította, nem volt hová leülniük. Ramsey megszólalt: – Menjünk le.

Á. A tömlőcbe.

Irina követte az alagsorba. Ramsey felkattintotta a snookerasztal fölötti lámpát, amelytől a zöld posztófelület és a fényes mahagónikeret

szakrális színezetet öltött, a barlangszerű helyiség többi része pedig egy katedrális félhomályos, tiszteletet ébresztő izzásában fürdött. A férfi privát szalonját templomi padokhoz hasonlatos, sötét színű bőrkana-pék szegélyezték, és Irina is olyan ünnepélyesen kortyolt a konyakos-poharába, mintha áldoztatókehely lenne. Ez volt a ház szíve, Ramsey kétségkívül itt töltötte ideje javát. A lámpafény a dákóállványra hullott. Egy vitrinben trófeák tucatjai sorakoztak; a legfelső polcon vicsorgó fogsorként grimaszolt a világbajnoki második helyezéért járó, egymás mellé állított hat kristálytál. A falakat Bangkoktól Berlinig megrende-zett tornák és bemutató játékok beüvegezett plakátjai díszítették – be-rendezési tárgyak, melyeket Jude nagy kegyesen meghagyott az exének. Volt rá esély, hogy Jude nemigen merészkedett le ide, és valószínűleg Ramsey-nek az alagsor rendbehozatalára vonatkozó döntése segítette elő, hogy a házasságuk teljes hét éven át kitartson. Irina úgy érezte, egyfajta szentélybe nyert bebocsátást. A visszafogott, aranyfényű vilá-gítás, a túlvilágian fényűző bőrkárpit, amelybe belesüppedt, szandálja alatt a fejedelmi bíborszínű, bolyhos bársonyszőnyeg mind-mind azt az érzést erősítette benne, hogy valami ruhásszekrényen vagy tükrön át egy titkos, varázslatos királyságba lépett be.

Ramsey odahozott egy középkorinak látszó fadobozt. Habár Irina a Charing Crosson azzal a néhány botrányos milliméterrel leszűkítette a köztük lévő távolságot, a férfi mégis a kanapé túlsó végébe telepedett, egészen a karfához szorulva. Áhítatosan elővett egy csomag Swan pa-pírt, egy egyélű borotvapengét és egy ónötözetből készült gyógyszer-szelencét, amelyet felfordított, hogy sötét színű, tömör tartalmát az előttük lévő asztalra bocsássa. A pengével felhasított Gauloise-ból dohányt terített a cigipapírra. Karcsú ezüst öngyújtóját felkattintva a hasistömböt néhányszor elhúzta a láng fölött, a megpuhult gyantából lecsipentett egy gondolatnyi darabot, és a morzsákat egyenletesen rászórta a jointra. Az ujjai hegyéről lepotyogó fekete szemcsék azokra a sötét színű kotyvalékokra emlékeztettek, amelyek Csipkerózsikát ringatták hosszú álmába vagy Hófehérkét terítették le a hideg földre.

A joint, amit – kinyújtott karral, hiszen az asszony oly messze ült tőle – odanyújtott Irinának, remekbe szabottan karcsú és egyenletes volt, a vége finoman egy pontba csúcsosodott. Az asszony két slukkra

volt hajlandó, amikor a férfi egy harmadikra is odakínálta, erélyesen megrázta a fejét. Ramsey megvonta a vállát, és a maradékot egyedül füstölte el.

Bármennyire is félt attól, hogy Ramsey majd hosszas, asszociációktól hemzsegő, zavaros motyogásba kezd, amelyet a cannabis képes kiváltani, a görcsös vihogási rohamokról már nem is beszélve, amelyeket a drogok mintha kizárólag a filmekben idéznének elő, rossz előérzete megcsalta. Ramsey felállt a kanapéről, és róla továbbra sem vett tudomást. Kinyitotta a tokot, összerakta a dákót, és egy keretben középre helyezte a golyókat. Kezdő lökése finoman érte a bal oldalukat. Miután egy hosszú lökessel eltett egy kósza pirosat, a fehér ágyúgolyóként csapódott a bolynak, könnyű prédákká szórva szét a pirosakat.

Akárcsak az anyag, ez a villogás is éretlen dolog volt. Meghívta őt a házába, ennél fogva bizonyos fokig kötelességének érezte, hogy eljássza a házigazdát. Az, hogy lerángatta őt az alagsorába erre a bemutatóra, olyasfajta gyerekes imponálni vágyás volt, amiből negyvenhét éves korára már igazán kellett volna kinőnie.

De akárhogy is, Irina eddig csak tévében látta játszani Ramsey-t, és a tizenkétszer hat láb méretű asztal három dimenzióban sokkal szélesebben ásított, mint amekkorának a képernyőn látszott. A lökések pontossága, a megválasztásuk magabiztossága és az a földöntúli precizitás, amellyel minden egyes eltevés a következő golyót készítette elő, közelről úgy tűnt, mintha nem is embertől származna. Ahogy egyik lökéstől a másikhoz lendült, Ramsey fekete selyemzakója csak úgy lebegett a világítóaknára néző nyitott ablakokon befújdogáló szellőben. A golyók mintha a saját jószántukból gurultak volna nyílegyenesen a számukra kijelölt lyuk felé, egymás mellett hajszálnyival elsuhanva, de sohasem érintkezve, hacsak Ramsey nem azt tervezte ki, hogy hasznot húz a koccanásukból. Delejes volt, ahogy a fényes golyók ide-oda száguldottak a posztón; a színek mintha lüktettek volna. A szellő felborzolta Irina csupasz karjának finom szőrszálait, a levegő most sem volt se meleg, se hideg. A marihuánagyanta gyengének tűnt, és Irina már csodálkozott, amiért hagyta, hogy úgy begörcsöjljön egy ilyen mindennapos narkotikum várható hatásaitól.

Ramsey újabb *frame*-et rakott fel, Irina pedig mértékletesen belekortyolt a konyakospoharába, amikor – történt valami. Az anyag, mint kiderült, nem volt gyenge. Mindössze két slukk után távolról sem volt gyenge. A levegő semlegessége egyszerűen odalett, és sima fehér blúza alatt a mellei elkezdtek felforrósodni, mint drága kocsikban az ülésmelegítők. Irina ritkán gondolt a melleire. Lawrence vígan beismerte, hogy ő „nem egy cicimániás”, és minthogy de facto férje egyáltalán nem tüntette ki őket a figyelmével – említésre méltóan még csak hozzájuk sem ért –, Irina nem látta okát, hogy ő maga különösebb figyelmet fordítson rájuk. Most mintha fellázadtak volna a mellőztesük ellen, hiszen a testéről készült infravörös felvételen olyan olvadt cinóbervörösben pompáztak volna, amilyenben aznap este a Szent Pál ablakai lángoltak. Irina döbbenetében csak félig-meddig hitte el, hogy tényleg izzani kezdtek, és két karját a mellkasára szorította, mint előző este, amikor a telefonban oroszul megkockáztatta Ramsey-nek: „Miközben beszélgetünk, meztelennek érzem magam”.

Az érzés, hogy elektromos fűtőtekercsekkel van körbedrótozva, amelyeket valami csínytevő maximumra állított, elkezdett szétáradni a testében. A hasa lüktetett, ijesztő melegség hullámokat indított felfelé a rekeszizma, lefelé a combjai irányába. Irina bosszankodott. Nem olyasfajta érzés volt ez, amit egy tisztességes nőnek társaságban illene elszenvednie. Azt belátta ugyan, hogy az egész felsőteste valószínűleg nem villog élénkvörösben, mint jelzőlámpa a vasúti kereszteződésben, abban mégis biztos volt, hogy kimérten öltözött illusztrátorból emberi fáklyává való átalakulása, ha mégoly alattomos formában is, de meg fog mutatkozni.

Irina lassan úgy fordította a fejét, hogy a snookerasztal felé nézzen, zaklatottan, hiszen a mostani szerencsétlen állapotában a legbiztonságosabbnak az látszott, ha jottányit sem mozdul. De látszott Ramsey-n, hogy semmit sem vett észre. Arcán olyan higgadt koncentráció terült szét, hogy az asszony már azon tanakodott, nem tett-e neki rossz szolgálatot; persze ez is ostobaságnak tűnt, akárcsak a kérdés, de az biztos, hogy a férfi ugyanezt tette, valahányszor csak betépett, lesietett az alagsorba, hogy edzésképpen egyik *frame*-et lökdösse a másik után, és pontosan ezt tette volna akkor is, ha Irina nem lett volna

hajlandó hazajönni vele. Most meg egy káprázatos lökés után titkon még lapos pillantásokat is kellett lövellnie az asszony felé, hogy lássa, figyel-e. Elvégre Ramsey hibátlan dákókezelését nagyjából nyolcéves kora óta már mindenféle dicsérettel elhalmozták, ő pedig nem arra sóvárgott, hogy a snookerjátékáért csodálják. Furcsa, hogy az asszony csak ebben a szent minutumban vette észre – és nem abban a steril értelemben, ahogy korábban összeállt magában, ahogy a szemtanú számol be a rendőrségen az olyan részletekről, mint a hajszín meg a testmagasság, hanem úgy igazán észrevette –, hogy Ramsey Acton egészen szemrevaló férfi.

Igencsak szemrevaló férfi.

Ami azt illeti, örülden – szédítően – vonzó.

Az objektív szemlélő számára nem lett volna nyilvánvaló, habár a szeme talán elkerekedett, kissé kidülledt, a pupillái elfeketültek. De a külső megnyilvánulásai bármennyire észrevehetetlenek voltak is, a fordulat, amelyre belül került sor, minden volt, csak nüánsznyi nem.

Ha Ramsey meg nem csókolja, abba ő belehal.

– Akarsz egyet lökni, hogy megtudd, milyen érzés? – ajánlotta megnyerően Ramsey az asztal túloldaláról. Fél órája most szólalt meg először.

Irina lánykorában tartott a folyosókon ólálkodó goromba iskolásfiúk bandáitól, akik elhaladtában holtbiztosan érzéketlen megjegyzéseket tettek rá, mondván, olyan a képe, mint egy lónak. Egyetemi évei alatt bőven volt része vizsgadrukkban, és gyakran olyan kérdésekbe is bele-sült, amikre különben tudta a választ. Hajlamos volt felizgatni magát, ha a fiúi vezetés közben túllépték a sebességhatárt. Normális körülmények között képes lett volna felidézni, jóllehet momentán éppen nem, az aggodalmát, hogy Lawrence az első együttalvásuk után többé nem fogja felhívni. Szakmai élete során nagyon is ismerőssé vált az a hajlandóság, hogy halogassa a kiadóktól érkezett levelek felbontását, amelyekben netán az a nyers felszólítás áll, hogy félévi verejtékes munkájának gyümölcseért haladéktalanul szíveskedjék befáradni a zsúfolt irodába. A londoni metróban az IRA jóvoltából a bombafrásszal is megismerkedett, habár megannyi beugratás után annak a valószínűsége, hogy éppen ott és akkor fog robbanni, mindig elenyészőnek tűnt.

Egy szó, mint száz, Irinától – a legtöbb emberhez hasonlóan – nem volt idegen a félelem. Tudta, mások mire utalnak, amikor ezt a szót használják. Ám egészen 1997. július hatodikán – nem is, már hetediké van – hajnali 2 óra 35 percig talán még egyetlenegyszer sem kerítette hatalmába a nyers, páni rémület.

Irinát felszólították, hát engedelmeskedett. Akarata kikapcsolt, vagy legalábbis az alantas akarata, az a halk, parancsolgató hang, amely arra készítette, hogy a koszos ruhát tegye a szennyestartóba vagy hogy a stúdiójában túlórázzon, amikor pedig semmi kedve sincs hozzá. Lehetséges, hogy volt egy másfajta akarat is, valami közvetítő erő, amely nem föléje vagy melléje volt rendelve, hanem ő maga volt az. Ha így volt, ez a magasabb szándék vette át az irányítást. Ennek természete annyira elhomályosított mindent, hogy már nem volt képes önmagától döntéseket hozni. Nem *eldöntötte*, hogy odalép Ramsey-hez az asztal mellé, hanem egyszerűen felemelkedett.

Miközben odabotorkált Ramsey mellé, az volt az érzése, hogy bármely pillanatban eleshet, és ezt mintha nem a magas sarok, a hasis vagy a konyak okozta volna. Egyensúlyi bizonytalansága a feje belsejében alakult ki, mint valami belsőfül-rendellenesség. A repülőgép-pilóták időnként kétségkívül annyira meg tudnak kavarodni, hogy azt sem tudják, merre van a fönt és a lent. Ködben repülve számos pilóta – különösen a navigációs eszközök megjelenése előtt – zuhanásba vitte a gép orrát, hogy aztán egyenesen belecsapódjon a földbe. Egy amatőr még a mai megbízható magasságmérők korában is képes oly mértékben a saját belső tájékozódási képességére hagyatkozni, hogy figyelmen kívül hagyja a műszerfalán megjelenő értékeket, és nekirepül egy háznak. Ha valaki még egy olyan primitív ösztönben sem bízhat, mint hogy merre van felfelé, akkor világos, hogy morális iránytűje ugyancsak fatális üzemzavarra képes.

Ahogy Ramsey felé közeledett – akinek az alakját most vékony, fehér szegély vette körül, mintha egy magazinból ollózták volna ki –, az egész este a helyére kattant. A férfi szándékosan kihasználta, hogy Lawrence elutazott. Finom vacsorával kápráztatta el, és nagy ravaszul pikáns, szexuális színezetű kamaszkori sztorikkal traktálta. *Leitatta* őt, amely grammatikai konstrukció évszázadok óta az olyan nők liblingje,

akik utálják vállalni a felelősséget az ivásért. Azonkívül *be is tépette*. Elcsalta a házába, ahol a snookerasztalánál látványos mutatványokat produkált, hátha elkápráztatja őt a celeb státuszával. És aztán a pálmát végül ez az „akarsz egyet lökni?” húzás vitte el. Ramsey naiv volna? Irina volt naiv, könnyelmű, üresfejű bolond, aki úgy pottyant a csábítója karjai közé, ahogy az alma pottyant le a fáról.

Ramsey körmönfontságának leleplezésével azonban elkésett. Le nem tudta venni a szemét a férfi szájáról meg azokról a szürkés-kék, ragadozóhoz illő íriszeiről, pedig Betsy biztosította róla, hogy Ramsey nem az. Irina áldozatkészen odaállt melléje, és felkínálta magát, hogy mészárolják le.

A férfi az állványról a kezébe nyomott egy dákót, és így szólt: – Felállítottam egy lökést, azt a pirosat a középső lyukba. – Irina azt gondolta: *Valamit felállítottál, faszikám, az egyszer holtbiztos.*

Ramsey eligazgatta a dákót az asszony jobb kezében. Az asztal fölé hajolva megmutatta neki a helyes testtartást, ahogy a lökést be kell célozni. Irina engedelmesen utánacsinálta. Miközben a férfi arról dörögött, hogy „a fehéret döfje keresztül”, és hogy nem kell „érintés után visszarántani”, az asszony belelegezte brandytól meg égett dohánytól illatozó leheletét. Amikor a férfi a háta mögé nyúlt, hogy beállítsa a dákó szögét, hozzáértek az ujjai.

Ám fittyet hányva saját instrukciójának, miszerint nem szabad „érintés után visszarántani”, a keze reflexszerűen meghátrált. Amikor az asszonyt arra biztatta, hogy a dákót fogja közelebb a vastagabbik végéhez, nem élt a pedagógiai lehetőséggel, hogy Irina kezét a magáéval együtt csúsztassa odébb. Amikor az asszony feléje fordította az arcát, riadtan szembesült a férfi ostobán ártatlan arckifejezésével.

Irinának végre *leesett*. Alex „Hurrikán” Higgins? Ronnie „a Rakéta” O’Sullivan? Jimmy „a Forgószél” White? Nem kétséges, egy csomó snookerjátékos nagy zsvány. Isznak, dohányoznak, kurváznak; gondolkodás nélkül „megkefélik a más csaját”. És igaz, ami igaz, Ramsey is füstölt, mint egy gyárkémény, nem vetette meg a füvet sem, és közeli ismeretségben állt az üveggel is. Egy dologban azonban ő meg a híres-nevezetes ellenlábasai határozottan eltértek egymástól. *Ramsey Acton rendes ember volt*. Lehet, hogy valóban elragadónak találta őt; ezt

igazán nem róhatta fel neki. Csakhogy Irina saját állítása szerint egészséges, kielégítő és tartós párkapcsolatban élt. Ramsey pedig Lawrence barátja volt.

Ha ezen az estén valamelyikük meg akarta csókolni a másikat, akkor az Irina volt.

A dolog kimenetele Lawrence kardinális kérdését félretéve is kétséges volt. Lehet, hogy Ramsey soha nem is gondolt rá úgy. A legkevésbé, amit kockáztatott, az a megaláztatás volt, amit Estelle is bizonyára átélt, amikor letépte magáról a blúzt, mire a tinédzser Ramsey Acton szűkülve menekült a kerékpárjához.

Pedig akár jelentéktelen elhatározás is lehetett volna. A zavaros fejű, részeg bulizók késő éjjel gyakran követnek el olyasmit, amiért másnap reggel bagatellizáló vihogással kérnek elnézést. Az ilyen pillanatok minimálisra csökkentése azonban másokra tartozott. Irina ugyanis tökéletes bizonyossággal tudta, hogy élete legsúlyosabb következményekkel járó keresztútjához érkezett.

– Majd elfelejtettem – mondta reszketeg mosollyal. – Boldog születésnapot!